

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Analýza pojistných podvodů v ČR

Zdeněk Komárek

Bakalářská práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Zdeněk KOMÁREK
Osobní číslo: E08147
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Ekonomika a provoz podniku
Název tématu: Analýza pojistných podvodů v ČR
Zadávající katedra: Ústav matematiky

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je analýza pojistných podvodů v ČR s využitím statistických metod. V teoretické části budou popsány základní pojmy související s pojišťovnictvím. V části praktické je kladen za cíl samotná analýza pojistných podvodů spolu s vymezením a zhodnocením možných preventivních opatření.

Bakalářská práce bude obsahovat:

Základní pojmy z pojišťovnictví

Charakteristika podvodu a pojistného podvodu

Analýza pojistných podvodů

Preventivní opatření

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

ČEJKOVÁ, Viktória. Pojistný trh. 1. vyd. Praha : Grada, 2002. 119 s. ISBN 80-247-0137-5.

DAŇHEL, Jaroslav. Pojistná teorie. 2. vyd. Praha : Professional Publishing, 2006. 338 s. ISBN 80-86946-00-2.

DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3. vyd. Praha : Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

KUBANOVÁ, Jana. Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi. 2. vyd. Bratislava : Statis, 2004. 249 s. ISBN 80-85659-37-9.

ŠÁMAL, Pavel; PÚRY, František; RIZMAN, Stanislav. Trestní zákon: komentář. 5. přeprac. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 1582 s. ISBN 80-7179-624-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Pavla Jindrová**
Ústav matematiky

Datum zadání bakalářské práce: **30. června 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **6. května 2011**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 13. srpna 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 7. 4. 2011

Zdeněk Komárek

Poděkování

Dovoluji si touto cestou poděkovat vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Pavle Jindrové za všestrannou pomoc, věcné rady a podnětné připomínky při zpracování bakalářské práce.

Anotace

Obsah této bakalářské práce se zaměřuje na analýzu pojistných podvodů v České republice. První část je věnována základním pojmům používaných v pojišťovnictví a jejich vysvětlení, dále je řešena problematika charakteristiky a klasifikace trestného činu podvodu a pojistného podvodu. V praktické části práce je za pomoci statistických nástrojů analyzován a hodnocen současný stav pojistných podvodů. Závěr bakalářské práce je věnován návrhům na opatření pro boj s pojistným podvodem.

Klíčová slova

Pojistný podvod, pojišťovnictví, regresní analýza, časové řady, prevence

Title

The Analysis of Insurance Frauds in the Czech Republic

Annotation

The content of this work is focuses on the analysis of insurance fraud in the Czech Republic. The first part is devoted to basic concepts used in the insurance and to the explanations of them, futher part addressed the issue of characterization and classification of criminal fraud and insurance fraud. The current state of insurance fraud is analyzed and evaluated by statistical tools in the practical part of this work. The concluding part is devoted to proposals for measures to combat insurance fraud.

Keywords

Insurance fraud, system of insurance, regression analysis, time line, prevention

Obsah

ÚVOD	9
1 ZÁKLADNÍ POJMY Z POJIŠŤOVNICTVÍ	10
1.1 Pojišťovnictví	10
1.2 Pojistný trh	13
1.3 Pojištění	14
1.3.1 Životní pojištění	15
1.3.2 Neživotní pojištění	16
1.4 Pojistná smlouva	19
1.5 Pojistná událost	20
1.6 Likvidace pojistných událostí	20
1.7 Riziko	21
1.8 Pojistné riziko	22
1.9 Subjekty pojištění	23
2 CHARAKTERISTIKA PODVODU A POJISTNÉHO PODVODU	24
2.1 Základní charakteristika podvodu	24
2.2 Základní charakteristika pojistného podvodu	24
2.3 Vznik pojistných podvodů	26
2.4 Charakteristika pachatelů pojistných jednání	26
2.5 Indikátory pojistných podvodů	27
2.6 Pojistné podvody v životním pojištění	28
2.7 Pojistné podvody v neživotním pojištění	29
2.7.1 Pojistné podvody motorových vozidel	29
3 ANALÝZA POJISTNÝCH PODVODŮ	31
3.1 Statistická analýza pojistných podvodů	31
3.2 Analýza vybraných pojišťoven působících na českém trhu	40
3.3 Vybrané oblasti pojištění napadená pojistnými podvody	43
4 PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ	46
4.1 Prevence ze strany pojišťoven	46
4.2 Informační technologie	47
4.3 Policie ČR	48
4.4 Mezinárodní spolupráce	48
4.5 Osvěta	49
4.6 Zhodnocení možných preventivních opatření	49

ZÁVĚR	50
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
SEZNAM GRAFŮ.....	54
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	54
SEZNAM TABULEK.....	55

ÚVOD

Pravděpodobně největším problémem, se kterým se musí potýkat každá pojišťovna na světě, tedy i u nás, jsou pojistné podvody. A jelikož je každý dospělý člověk civilizované společnosti účasten alespoň některého druhu pojištění, týká se tato problematika bez pochyby každého z nás.

Nejčastějším motivem spáchání pojistného podvodu stále zůstává touha po penězích. Pojistný podvod je však trestný čin, za který soudy v České republice ročně odsoudí stovky pachatelů. Výše jejich trestu se pak odvíjí od výše způsobené škody. Trestní zákon od 1. ledna 2010 přísněji postihuje recidivisty, tedy osoby, které již v minulosti pojistný podvod spáchaly. Trest za spáchání pojistného podvodu může vynést až několikaleté vězení, horní sazba je nyní deset let odnětí svobody.

Pojišťovací podvody představují i velký společenský problém, protože nejsou obecně vnímány jako závažné zločiny. Neexistuje viditelná oběť, takže podvodníci, často i početná veřejnost, nemají pocit, že páchají škodu. Způsobují však mnohdy až miliardové škody, a to nejen pojišťovnám, ale i jejich klientům. Jejich vyšetřování bývá poměrně nákladnou záležitostí a v případě prokázání podvodu je už pozdě na snahu vrátit již vyplacené peníze nebo na řeči typu, že se vlastně nic až tak závažného nestalo.

Cílem této bakalářské práce je analýza pojistných podvodů v České republice s využitím statistických metod. V teoretické části budou popsány základní pojmy související s pojišťovnictvím. V části praktické je kladen za cíl samotná analýza pojistných podvodů spolu s vymezením a zhodnocením možných preventivních opatření.

V teoretické části budu vycházet především z poznatků získaných během studia a z odborné literatury a v praktické části z informací získaných z různých dostupných statistik s užitím statistických metod.

1 ZÁKLADNÍ POJMY Z POJIŠŤOVNICTVÍ

Pojistné podvody nedílně patří k pojišťovnictví a provázejí ho již od samých počátků, proto jsou uvedeny před samotnou analýzou pojistných podvodů a její případnou prevencí nejprve některé základní pojmy z tohoto odvětví.

1.1 Pojišťovnictví

Pojišťovnictví patří mezi významné a dynamicky se rozvíjející odvětví každé tržní ekonomiky. V každé zemi je spousta subjektů, které se pojišťovnictvím zabývají. A v mnoha z těchto zemí, stejně tak jako i v České republice, se trh s pojištěním neustále rozvíjí.

Vznik českého pojišťovnictví datujeme od roku 1827, kdy vznikla První česká vzájemná pojišťovna v Praze. Ale až od počátku 19. století je typické, že se pojišťovnictví stává celosvětovým byznysem a předmětem podnikání. V roce 1991 vznikl zákon o pojišťovnictví, který obsahoval mimo jiné i podmínky, které vedly ke zrušení monopolu dřívější České státní pojišťovny¹ a začaly vznikat pojišťovny nové. [6], [18]

Pojišťovnictví je specifické odvětví ekonomiky, které zabezpečuje finanční eliminaci rizik ovlivňujících činnost lidí. Do pojmu pojišťovnictví zahrnujeme všechny pojišťovací i zajišťovací instituce, které mají oprávnění k provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti. Předmětem pojišťovnictví jako odvětví ekonomiky je řízení pojišťoven ze strany státních orgánů, které dohlížejí na dodržování správného podnikání v oblasti pojištění, dále je předmětem pojišťovnictví řízení pojišťoven, kalkulace pojistného, tvorba technických rezerv, informační soustava a spousta dalších. [13]

Mezi instituce, které řadíme k pojišťovnictví, patří především tyto:

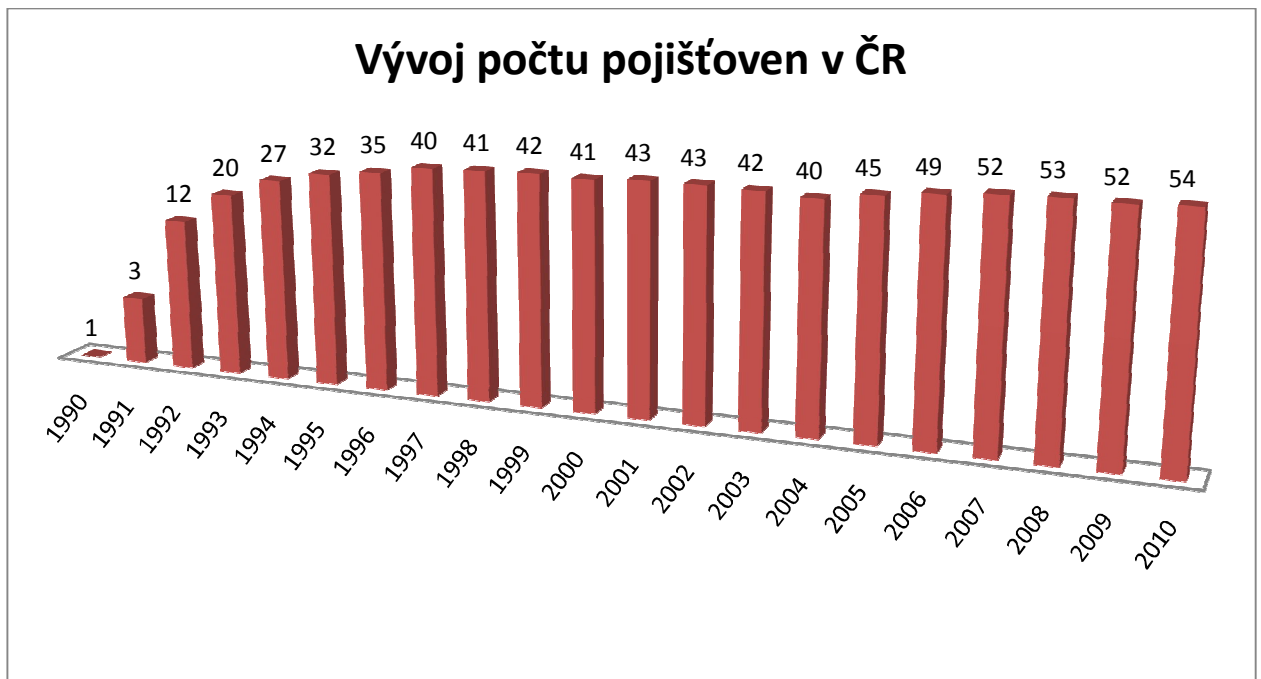
➤ Pojišťovny

Pojišťovnou je právnická osoba, které bylo Ministerstvem financí uděleno povolení k provozování pojišťovací činnosti. Pojišťovací činností se rozumí uzavírání pojistných smluv pojišťovnou, správa pojištění a poskytování plnění z pojistných smluv. Pojišťoven je na českém pojistném trhu celá řada a každým rokem přibývají další. Na grafu 1 jsem znázornil počet pojišťoven od samého počátku, tedy od roku 1990 až po současnost².

---

¹ Česká státní pojišťovna vznikla v roce 1969 jako předchůdkyně dnešní České pojišťovny a.s.

² Údaje platné k 17. 6. 2010.

Graf 1: Vývoj počtu pojišťoven v České republice v letech 1990 – 2010

Zdroj: převzato z [35], vlastní zpracování

V grafu je možné si všimnout, že počet pojišťoven v České republice má rostoucí tendenci. V posledních letech se však drží téměř na stejné úrovni.

Pojišťovny se dají rozdělit podle různých hledisek, já bych se zmínil o rozdělení z hlediska zaměření: [14]

- pojišťovny specializované – specializují se na konkrétní druh pojištění,
- pojišťovny životní – zaměřují se pouze na provozování životního pojištění,
- pojišťovny neživotní – pouze neživotní pojištění,
- pojišťovny univerzální – pojistí v podstatě jakýkoliv druh rizik a mohou provozovat i zajištění.

Úkoly pojišťoven: [3]

- technický úkol – náhrada škody formou pojistných plnění či náhrad,
- podnikatelský úkol – finanční podnikání pojišťoven,
- preventivní úkol – preventivní opatření ke snížení rizika vzniku škody.

➤ **Zajišťovny**

Pomocí zajištění se riziko dělí mezi více institucí a převzetí rizika je pak při využití zajištění ekonomicky únosnější.

Zajišťovnou rozumíme právnickou osobu, jejíž hlavní činností je přebírání pojistných rizik postoupených pojišťovnou nebo jinou zajišťovnou, se sídlem na území České republiky, která

provozuje zajišťovací činnost podle zákona, nebo právnická osoba se sídlem v zahraničí, která provozuje zajišťovací činnost v souladu s právní úpravou země svého sídla. [31]

Zajištění tedy zjednodušeně představuje pojištění pojišťovny. Nutnost zajištění je dána skutečností, že úhrnná škoda spojená s realizací některých rizik často převyšuje hodnotu přijatého pojistného, ale i finanční možnosti pojistitele, který by měl pojistnou ochranu převzít. Častým příkladem bývá havárie letadla, nebo ekologická katastrofa. [13]

➤ **Dozor v pojišťovnictví**

Na pojišťovny dohlíží Česká národní banka. A to především, aby chránila zájmy ochrany pojistníků, pojištěných a oprávněných osob.

Předmětem dohledu České národní banky vůči osobám podle § 84 odst. 2 je dodržování tohoto zákona a jiných právních předpisů v rozsahu, v jakém se vztahují k provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti a činností s nimi souvisejících, zejména: [31]

- a) soulad provozovaných činností s uděleným povolením nebo právem zakládat pobočky nebo svobodou dočasně poskytovat služby,
- b) hospodaření tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny z hlediska zabezpečení splnitelnosti jejích závazků a pojišťovny z třetího státu nebo zajišťovny z třetího státu z hlediska zabezpečení splnitelnosti jejích závazků z její činnosti na území České republiky; v případě pojišťovny z třetího státu také z hlediska zabezpečení splnitelnosti jejích závazků z její činnosti na území jiných členských států, jestliže je Česká národní banka orgánem,
- c) způsob tvorby a použití technických rezerv, finanční umístění a solventnost tuzemské pojišťovny, pojišťovny z třetího státu, tuzemské zajišťovny nebo zajišťovny z třetího státu,
- d) plnění povinností uložených rozhodnutím České národní banky,
- e) vedení účetnictví,
- f) řídicí a kontrolní systém,
- g) doplňkový dohled nad činností pojišťovny ve skupině.

Činnosti dohledu v pojišťovnictví můžeme rozdělit do čtyř skupin: [7]

- povolovací činnost, kdy uděluje licence (povolení pojišťovna získá po schválení obchodního plánu, základního kapitálu a odborné způsobilosti),
- legislativní, kdy jsou navrhovány změny v zákoně,
- kontrolní, kdy je kontrolován chod pojišťoven, solventnost a likvidita,
- ostatní činnosti, kam řadíme poskytování poradenských a konzultačních služeb pojišťovnám.

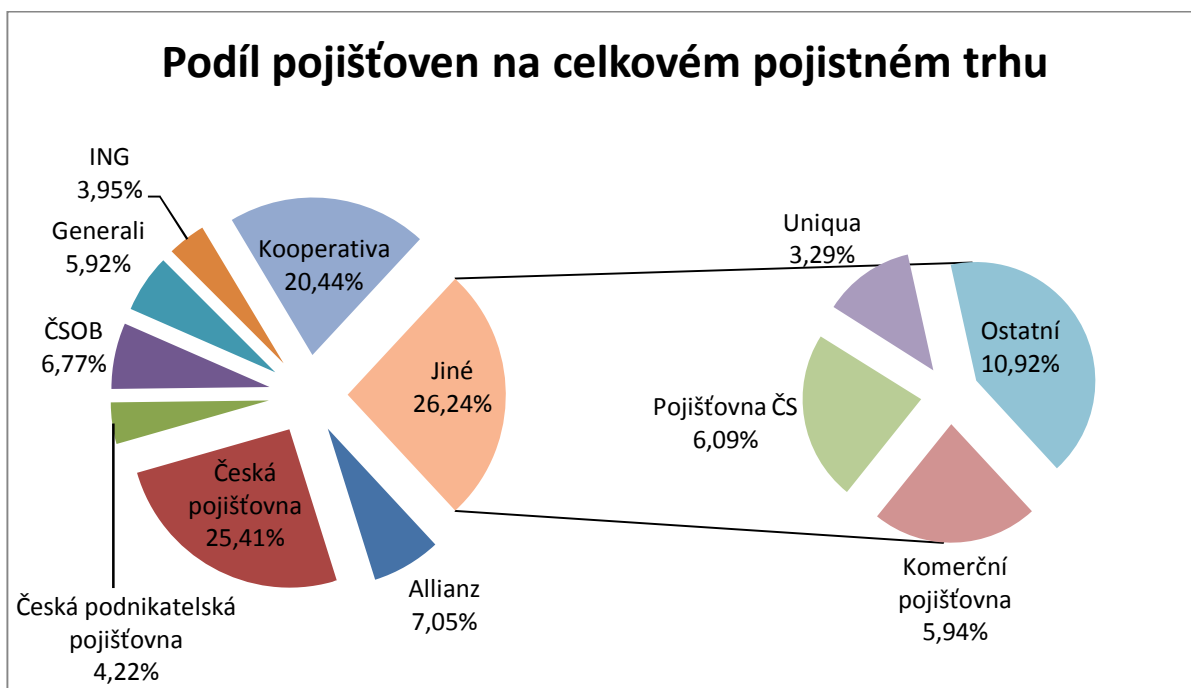
Kontrolní orgány mohou pojišťovnám:

- uložit opatření k odstranění problémů,
- zavést nucenou správu,
- pozastavit oprávnění k uzavírání nových smluv,
- nařídit, aby vytvořily tzv. ozdravný plán.

1.2 Pojistný trh

Pojistný trh funguje na principu shromažďování a rozdělování peněžních prostředků. Na pojistném trhu se střetává nabídka a poptávka po pojistné ochraně. Situace na pojistném trhu v České republice se odvíjí od ekonomických podmínek a legislativních změn, od aktuálního dění na světových finančních a pojistných trzích, především na evropském pojistném trhu. [13]

Můžeme říct, že evropský pojistný trh je z celosvětového pohledu jedním ze tří významných center světového pojišťovnictví a zahrnuje okolo 32 % světového pojistného trhu. V České republice byl v 90. letech vytvořen takový pojistný trh, pro který je charakteristické postupné zvyšování významu pojištění v ekonomice. Příkladem je značný nárůst poptávky po pojištění, v posledním období zejména v pojištění životním. [14]

Graf 2: Podíl pojišťoven na celkovém pojistném trhu v České republice za rok 2010

Zdroj: převzato z [35], vlastní zpracování

Jak ukazuje graf 2 na prvním místě je Česká pojišťovna, jejíž podíl na celkovém pojistném trhu představuje celou čtvrtinu, ale za zmínku také stojí významný podíl Kooperativy s 20 %.

Pojistný trh je ovlivňován mnoha faktory. Jak vnějšími, tak vnitřními. [3]

Vnější faktory:

- počtem obyvatel - věková struktura, střední délka života, členění na muže a ženy,
- vývojem a objemem hrubého domácího produktu,
- situací u ostatních segmentů finančního trhu,
- vývojem inflace,
- vývojem nezaměstnanosti,
- objemem výdajů domácností a jejich struktury,
- peněžním příjmem obyvatelstva,
- a dalšími vnějšími faktory.

Vnitřní faktory:

- chápání významu pojištění ze strany pojistníků, resp. pojištěných,
- regulací pojistného trhu dozorem v pojišťovnictví,
- činností asociace pojišťoven³,
- zájmem o pojištění vytvářený pojistníky, resp. pojištěnými,
- a dalšími vnitřními faktory.

1.3 Pojištění

Smyslem pojištění je přenesení rizika na pojišťovnu.

Původní myšlenky o pojištění vznikly na zásadách vzájemnosti s cílem pomáhat v situacích, kdy se jednotlivec nemůže ubránit vzniku škody a krýt její následky. Filozofií a obsahem pojištění byla původně „pomoc v nouzi“. Postupem času se však s rozvojem vědy, techniky a kultury na trh dostávají nové výrobky, nové činnosti a s tím i samozřejmě nová rizika. Jelikož je málo takových rizik, která není možné pojistit, zasahuje pojišťovací činnost do všech oblastí hospodářského a sociálního života společnosti. Týká se tedy každého občana, podnikatelského subjektu a v neposlední řadě i státu. [8]

Pojištění lze definovat jako efektivní způsob tvorby a rozdělování peněžních rezerv k úhradě potřeb, jež vznikají z nahodilých událostí. Pojistit lze prakticky cokoli, nelze však pojistit události, které určitě nastanou, které nemají punc nahodilosti, např. opotřebení věcí. Jedinou výjimku tvoří v tomto případě pojištění pro případ smrti, která je u každého člověka nevyhnutelná. Pojištěním tedy chápeme přenesení rizika na podnikatele. Za úplatou poskytne

---

³ Česká asociace pojišťoven (ČAP) je zájmovým sdružením vytvořeným na organizaci a podporu vzájemné pomoci, spolupráce a zabezpečení zájmů pojišťoven a zajišťoven. Svou činnost tato organizace zahájila 1. ledna 1994 jako nástupkyně Československé asociace pojišťoven. V současné době je jejím členem 30 řádných pojišťoven a 2 pojišťovny se zvláštním statutem. [35]

pojišťovna pojistnou ochranu klientovi. Princip pojištění spočívá v tvorbě rezerv na krytí škod vzniklých nahodilou událostí. Význam pojištění je důležitý především ve vývoji tržní ekonomiky. Bez správného fungování nezávislého pojišťovnictví nelze vytvořit svobodné tržní hospodářství. [11], [14], [22]

V České republice je pojištění upraveno zákonem č. 363/1999 Sb. o pojišťovnictví ve znění pozdějších úprav a novelizací, zákonem č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě ve znění pozdějších úprav a novelizací, zákonem č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí ve znění pozdějších úprav a novelizací a dalšími zákony. [31]

Pojišťovací činnost na území České republiky může podle zákona číslo 277/2009 Sb. provozovat pouze pojišťovna, které Česká národní banka udělila povolení k vykonávání pojišťovací činnosti. [2]

Pojištění můžeme klasifikovat podle různých hledisek, podle způsobu financování na pojištění sociální a komerční, podle právního hlediska na pojištění povinné a dobrovolné, nebo dle formy vzniku na pojištění smluvní a zákonné. Já bych se podrobněji zabýval pojištěním, které lze klasifikovat podle již zmíněného zákona 277/2009 Sb. na pojištění životní a neživotní.

1.3.1 Životní pojištění

Výrazně přispívá k sociální jistotě těch, kteří se pojistili nebo sjednali pojištění pro osobu blízkou. [7]

Stále více Čechů si nechává pojistit svůj život. Oproti minulosti se navíc při sjednávání životních pojistek uzavírají výrazně vyšší částky pro případy, že se s nimi něco stane.

Životní pojištění patří do skupiny pojištění fyzických osob. Bývá zpravidla spojováno pouze se zajištěním pozůstalých. Ve skutečnosti je ale jeho uplatnění mnohem širší. Lze jej použít k zajištění peněžních prostředků pro financování budoucích potřeb, a na to lidé slyší. U všech druhů životního pojištění je uzavírání smluv závislé na zdravotním stavu pojištěného. V rámci životního pojištění jsou zahrnuta i některá rizika spadající do neživotního pojištění. Typickým příkladem je úraz nebo invalidita. [4]

Životní pojištění slouží ke krytí dvou základních rizik, a to smrti a dožití.

➤ Pojištění pro případ smrti

Je to jedno z rizikových životních pojištění. Pojistná událost je v tomto případě smrt pojištěného (nahodilostí je, kdy nastane). Obecným principem pro běžné pojistné je jeho konstantní výše po celou pojistnou dobu. Pojištění pro případ úmrtí se vyskytuje v podobě několika druhů pojištění, a to na dočasné a časově neomezené pojištění pro případ úmrtí. [12], [14]

➤ **Pojištění pro případ dožití**

Nastává pouze jedna pojistná událost, tou je dožití se pojištěného sjednaného věku. Má však jednu velkou nevýhodu, pokud pojistná událost nenastane, pojištění zaniká bez náhrady. Pojištění pro případ dožití můžeme dále rozdělit na pojištění důchodové a věnové. [12]

• **Důchodové pojištění**

Pojistné plnění označuje jeden každý důchod a pojistnou událostí je dožití se dalšího termínu výplaty důchodu. Jedním z velkých rizik pro životní pojistitele je riziko dlouhověkosti. Tudíž nelze s dostatečnou přesností kalkulovat pojistné. Tento problém se netýká pouze současnosti, ale i budoucnosti, kdy se úmrtností tabulky mění každým rokem. [12]

• **Věnové pojištění**

Jde o pojištění na dožití, které zpravidla sjednává rodič ve prospěch dítěte. Pojistné plnění se vyplácí při dožití se pojištěné osoby sjednaného věku (plnoletost, sňatek, dosažení vysokoškolského titulu). [14]

➤ **Smíšené životní pojištění**

Je kombinací pojištění pro případ smrti a pojištění pro případ dožití. Smíšené životní pojištění můžeme označit jako kapitálové životní pojištění. Ze všech životních pojištění je nejprodávanější.

1.3.2 Neživotní pojištění

Oproti životnímu pojištění je neživotní uzavíráno na kratší pojistné doby, např. na rok, ale s pravidelným prodlužováním.

V rámci neživotního pojištění jsou kryta rizika různého charakteru, a to ohrožující zdraví a životy lidí (nemoc, invalidita), rizika vyvolávající finanční ztráty (úvěrová, finančních ztrát) a rizika vyvolávající přímé věcné škody (vandalství, odcizení, živelní rizika). Co se týče pojistitelných živlů, tak mezi nejčastější patří požár, výbuch, vichřice, povodeň, záplava, sesunutí půdy, pád stromů a další. Alternativně bývá pojistitelné i zemětřesení, námrazy nebo tíha sněhu. Právo na pojistné plnění však pojištěnému vzniká i tehdy, jestliže došlo k odcizení nebo ztracení věci v přímé souvislosti s nějakou živelní situací. [12], [14]

Mezi nejčastější riziko pak patří určitě riziko krádeže. S tímto rizikem bývá většinou do produktů přidružováno i riziko vandalismu, přičemž pojišťovny požadují, aby byl zjištěn pachatel. [12]

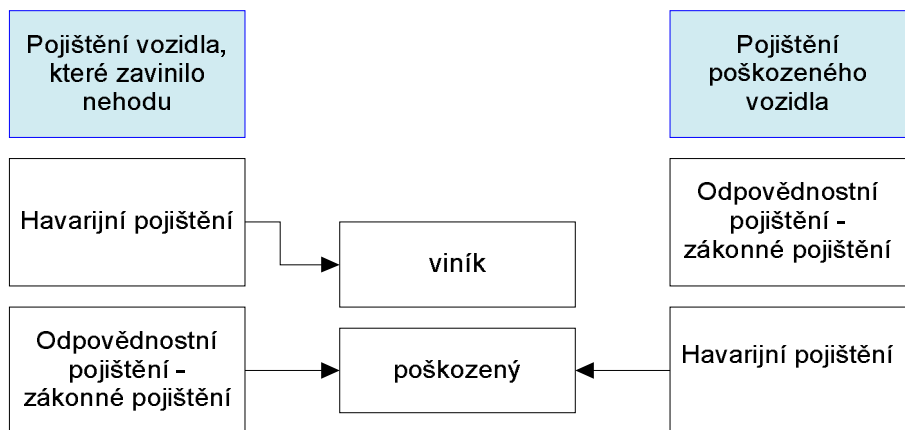
Mezi nejvýznamnější produkty neživotního pojištění patří:

➤ **Pojištění domácností a budov**

Vesměř každý člověk je spojen s nějakou domácností, proto se pojištění domácností týká všech. Velká část občanů navíc bydlí ve svém vlastním domě, tudíž málokterý vlastník ponechá budovu bez pojištění. Od běžného pojištění domácností pak odlišujeme tzv. pojištění rekreační domácnosti, které jsou méně luxusně vybavena. S tímto úzce souvisí pojištění majetkové, které je určeno pro občany. Patří k základním, tradičním pojistným produktům a jedná se většinou o pojištění týkající se skutečně nahodilých událostí, při kterých dochází ke škodám na majetku. Mezi základní skupiny patří pojištění majetku obyvatelstva, pojištění průmyslových a podnikatelských rizik a pojištění zemědělských rizik. [12], [13]

➤ **Pojištění motorových vozidel**

Základem havarijního pojištění je krytí rizika havárie motorového vozidla. Vedle rizika havárie se pojišťuje také odcizení, riziko vandalství nebo riziko živelní. Havarijní pojištění tedy kryje škody na motorových vozidlech, ať už za to může řidič, nebo je v tom zcela nevině. Předmětem pojištění je vozidlo uvedené v pojistné smlouvě. Dají se však sjednat i nejrůznější přípojištění, která zahrnují zavazadla, nebo nadstandardní výbavu. Pachatelé zneužívají pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (povinné ručení) a havarijní pojištění.

Obrázek 1: Vztah smluvního povinného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (povinné ručení) a smluvního dobrovolného pojištění motorových vozidel (havarijní pojištění)

Zdroj: převzato z [5], vlastní zpracování

➤ **Pojištění pro případ přerušení provozu**

Vedle škod přímých vznikají u neživotního pojištění také škody následné, které mnohdy převyšují škody přímé. Typickým příkladem v průmyslu je poškození jednoho stroje, který zastaví na několik hodin (dní) celou výrobu.

➤ **Pojištění odpovědnosti za škody**

Chrání před náklady vzniklými v důsledku zranění jiných osob nebo poškození cizího majetku, které jsme způsobili svou nedbalostí, selháním či pouhou neznalostí. Pojištění se obvykle nevztahuje na škodu způsobenou úmyslně, nebo na škodu, za kterou pojištěný odpovídá přímým příbuzným, nebo osobám, s kterými žije ve společné domácnosti. [15]

➤ **Úrazová pojištění**

Má za úkol odškodnit pojistné události vzniklé úrazem pojištěného. U tohoto pojištění nárok na pojistné plnění vzniká většinou až po dvou nebo třech týdnech léčení. V případě, že si však pojištěný zlomí např. ruku, se sádrou však může chodit do práce, protože pracuje jako vedoucí pracovník a úkolem jeho práce je řídit oddělení, odškodné nedostane, i přestože se mu stal úraz. [12], [18]

➤ **Úvěrová pojištění**

Obsahem je finanční krytí důsledků nesplacení poskytnutého úvěru. Klientovi finanční závazky vůči bance jsou ohrožovány řadou rizik poškozujících nejen klienta, ale i banku. [19]

Lze ho členit: [1]

- pojištění úvěru na zboží představující součást investice,
- pojištění vývozních úvěrů,
- pojištění spotřebitelských úvěrů,
- pojištění kaucí,
- pojištění pro případ škod vzniklých v důsledku ztráty důvěry.

➤ **Pojištění léčebných výloh**

V případě pojištění vážných chorob dojde k vyplacení pojistného plnění, pokud po sjednané karenční době⁴ dojde k diagnostikování choroby uvedené v pojistné smlouvě. Pojištění zahrnuje také náklady s tím spojené, které pojištěný podstoupil v zahraničí. [11]

---

⁴ Je doba, po kterou se neposkytuje nemocenská.

1.4 Pojistná smlouva

Je smlouvou o finančních službách, kde se pojistitel zavazuje vyplatit smluvenou částku, dojde-li ke vzniku pojistné události za trvání pojistného vztahu, a pojistník se zavazuje platit dohodnuté pojistné. K uzavření pojistné smlouvy je třeba, aby návrh byl přijat ve lhůtě, kterou navrhovatel určil. Návrh pojistitele lze přijmout též zaplacením pojistného v uvedených lhůtách a ve výši uvedené v návrh. Pojistnou smlouvu lze uzavřít i ve prospěch jiné osoby, např. rodiče ve prospěch dítěte. [15]

V pojistné smlouvě musí být uvedena i mimo jiné doba, na kterou bylo pojištění sjednáno, tedy pojistná doba. Může jít jak o dobu určitou, tak neurčitou. Rozdíl spočívá v tom, že v případě pojištění na dobu určitou je pojistná doba vymezena počátkem a koncem pojištění. [19]

Podle jiného hlediska pojistnou dobu můžeme rozdělit na dobu krátkodobého a dobu dlouhodobého pojištění. Krátkodobá pojištění jsou sjednávána na dobu kratší než jeden rok. Z velké většiny se jedná o smlouvy cestovního pojištění, kde lze sjednat pojistnou smlouvu i na pouhý jeden den. Dlouhodobá pojištění se sjednávají na dobu jednoho roku a delší. Příkladem může být např. úrazová smlouva, kdy je koncový termín platnosti pojištění dán horním věkovým limitem stanoveným pro pojištěnou osobu.

Soubor uzavřených pojistných smluv nazýváme pojistným kmenem. Jeho příslušenstvím jsou práva a povinnosti, které vyplývají z těchto smluv. Jelikož je pojistná smlouva právním dokumentem, kterým se dokazuje, že došlo ke vzájemné dohodě mezi pojišťovnou a pojistníkem, je třeba pojistnou smlouvu a veškeré dokumenty vztahující se k ní dobře opatrovat a dobře si prostudovat podmínky, v nichž je obsažena právní úprava určitého pojistného produktu. Rozeznáváme dva druhy, a to všeobecné podmínky a zvláštní pojistné podmínky. Všeobecné pojistné podmínky jsou nedílnou součástí každé pojistné smlouvy, kdežto zvláštní pojistné podmínky konkretizují podmínky pro dané pojištění. Za rok 2009 podle čísel České asociace pojišťoven uzavřeli Češi téměř milion pojistných smluv, což byl zatím dosavadní rekord. To dokazuje, že v době hospodářské krize lidé stále více myslí na budoucnost a hledají finanční jistotu.

Podstatné náležitosti smlouvy: [31]

- určení pojistitele a pojistníka,
- určení oprávněné osoby,
- určení, zda se jedná o pojištění škodové nebo obnosové,
- vymezení pojistného nebezpečí a pojistné události,
- výše pojistného, jeho splatnost a údaj o tom, zda se jedná o pojistné běžné nebo jednorázové,
- vymezení pojistné doby a doby, na kterou byla pojistná smlouva uzavřena,
- způsob, jakým se bude oprávněná osoba podílet na výnosech pojistitele (bylo-li to v případě pojištění osob dohodnuto).

Pojistné smlouvy je potřeba v průběhu dalších let navíc aktualizovat, zejména při změnách, které ovlivní pojištění, jako je třeba zhodnocení majetku. Pojistná částka by teda měla vždy odpovídat aktuální hodnotě majetku. Typickým příkladem může být, že je člověk pojištěn na 500 000 Kč, v poslední době však provedl rekonstrukci bytu, koupil si nový nábytek a tím se cena bytu několikanásobně zvýšila. V takové situaci by byl bohužel podpojištěn, proto je nezbytné pojistnou částku zvýšit tak, aby odpovídala.

1.5 Pojistná událost

Pojistná událost vzniká nahodilou skutečností, která je popsána v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává a se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění.

Pojistnou událost je třeba pojišťovně nahlásit co nejdříve po jejím vzniku. K tomu je určený formulář o oznámení škodní události. Ten se získává na pobočkách pojišťoven, nebo na jejich internetových stránkách, kdy je též možné podat oznámení přímo přes internet.

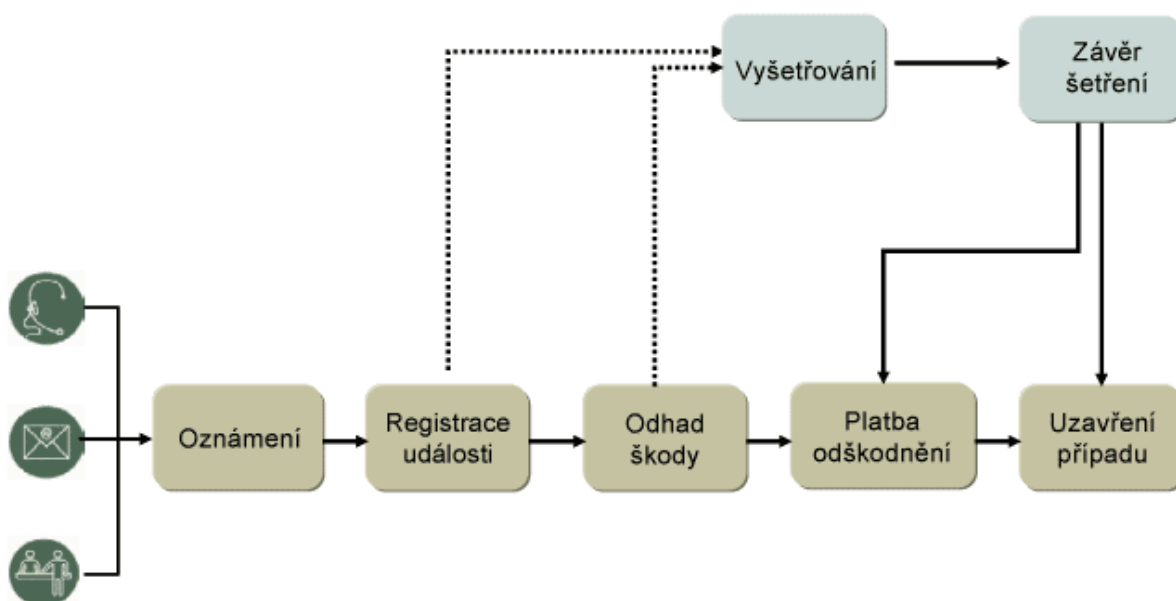
Pojistnou událostí je například:

- v pojištění majetku škoda vzniklá po živelní události,
- v úrazovém pojištění trvalá invalidita nebo smrt v důsledku úrazu,
- v havarijním pojištění poškození nebo odcizení vozidla.

1.6 Likvidace pojistných událostí

Prvním krokem je přijímání hlášení škody, čím dříve, tím lépe, následuje jejich vyřizování a uplatňování nároků na odškodné. Pokud je to možné, škody nejlépe zdokumentovat (fotografie, videozáznamy). Rychlost vyřízení pojistné události a tedy i výplaty pojistného plnění závisí mimo jiné na rychlosti doložení potřebných dokladů, které si pojišťovna vyžádá. Nejlépe je předložit pojišťovně ihned, spolu s oznámením pojistné události. Všechny údaje o pravidlech pro výpočet pojistného plnění nalezne klient v pojistných podmínkách, které obdržel spolu s pojistnou smlouvou. Je důležité, aby se klient důkladně s pojistnými podmínkami seznámil a byl tak schopen poskytnout pojistiteli všechny údaje, které jsou pro výpočet pojistného plnění podstatné. Celou pojistnou událost pojišťovna uzavře okamžitě po shromáždění všech potřebných dokladů, tedy po stanovení celkové výše škody. Pak může pojišťovna klientovi nahradit škodu, či újmu, která by udržovala pojištěného přibližně ve stejné situaci jako před nahodilou příhodou. [24]

Ostatně podrobný průběh akcí, které by měly následovat po nahlášení událostí, ukazuje obrázek 2.

Obrázek 2: Zpracování pojistné události

Zdroj: převzato z [39]

Likvidaci můžeme rozdělit: [18]

- jednostupňovou, kdy likvidátor zjistí rozsah poškození, sám si spočte výši pojistného plnění a zajistí doložení potřebných dokladů do spisu pojistné události,
- dvoustupňovou, ta se v praxi používá častěji. Jde o to, že technik provede dokumentaci rozsahu poškození a likvidátor kompletuje spis pojistné události až po vyplacení pojistného plnění.

1.7 Riziko

Každé pojištění je spojeno s rizikem. Slovo risk, pocházející z arabštiny, původně označovalo jak příznivou, tak i nepříznivou událost v životě člověka. Nyní již riziko používáme pouze v souvislosti s nepříznivou událostí. [4]

Riziko je tedy jen možnost vzniku záporné odchylky od rovnovážného stavu a ne samotná odchylka. Až záporný projev rizika jako potenciální možnosti znamená vznik odchylky a může se, ale nemusí, projevit vznikem ztrát. Rizikem tedy chápeme činitele, kteří přímo

ovlivňují nebezpečí a tedy i vznik ztráty. Otázkou pak zůstává, co je vlastně ztráta. Odchytky rozlišujeme jak negativní, tak i pozitivní. V případě možného vzniku pouze negativních odchylek, tedy ztrát, mluvíme o čistém riziku, v případě možného vzniku negativních i pozitivních odchylek mluvíme o záměrném riziku. To je spojeno především s činnostmi, které podstupujeme dobrovolně, např. hazardní hry a sázení. [6], [9]

Protože o tomto záměrném riziku rozhoduje sám člověk a podstupuje ho s vědomím, že ho zhodnotil a že se mu takové riziko vyplatí, je snaha především omezovat na minimum riziko čisté. Existuje několik způsobů, jak snižovat čisté riziko nebo alespoň jak čelit následkům nějaké negativní události. Nejdůležitějším způsobem jak předcházet riziku a škodám je prevence.

V České republice můžeme rizika členit do různých skupin: živelná, obchodně finanční, sociálně – politická. Z pohledu pojišťoven na rizika: ovlivnitelné a neovlivnitelné, pojistitelné a nepojistitelné, skutečné nebo spekulativní, interní a externí nebo třeba subjektivní a objektivní. [14]

Na následujícím obrázku je zobrazeno riziko podle velikosti, kde M představuje zanedbatelné riziko, S malé, V střední, Z velké a K riziko katastrofické.

Četnost	5	S	V	Z	Z	K
	4	M	S	V	Z	K
	3	M	S	V	Z	Z + K
	2	M	S	V	Z	Z + K
	1	M	S	V	Z	Z
		1	2	3	4	5
		Z á v a ť n o s t				

Obrázek 3: Členění rizika podle velikosti

Zdroj: převzato z [22], vlastní zpracování

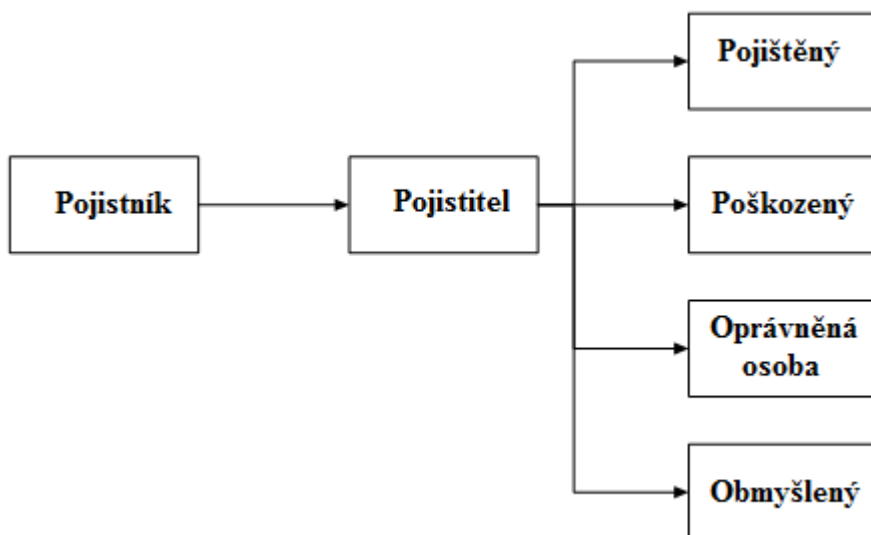
1.8 Pojistné riziko

Pojistným rizikem chápeme míru pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím. Jde o souhrn rizik, která jsou kryta příslušným pojištěním tak, jak jej převzala konkrétní pojišťovna. Je vždy podrobně vymezeno prostřednictvím pojistného práva, je uvedena časová platnost pojištění a místní vymezení. [6]

1.9 Subjekty pojištění

Aby bylo možné pojištění uskutečnit, je také nutno definovat některé subjekty pojištění. Mezi základní subjekty řadíme: [13]

- **Pojistitel** – právnická osoba (pojišťovna), která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost podle zvláštního zákona.
- **Pojistník** – osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu, z které vyplývá povinnost platit pojistné za pojistnou ochranu.
- **Pojištěný** – osoba, která má právo na pojistné plnění z pojistné smlouvy. Je to osoba, na jejíž zdraví, život, majetek, odpovědnost za škodu či jiné hodnoty pojistného zájmu se pojištění vztahuje, bez ohledu na to, zda si pojištění sjednala sama nebo jej někdo sjednal za ní.
- **Poškozený** - osoba, která utrpěla škodu na majetku, životě nebo zdraví a tudíž jí náleží pojistné plnění.
- **Oprávněná osoba** - osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění.
- **Obmyšlený** - osoba, které vznikne právo na výplatu pojistného plnění v případě smrti pojištěného. Obmyšleného určuje pojistník, pokud ho pojistník neurčí, je plnění vyplaceno osobám podle zákona.

Obrázek 4: Vztah základních subjektů pojištění

Zdroj: převzato z [9], vlastní zpracování

2 CHARAKTERISTIKA PODVODU A POJISTNÉHO PODVODU

2.1 Základní charakteristika podvodu

Podvod pochází z latinského slova falsum a patří mezi trestné činy, které řadíme do kategorie majetkové kriminality.

Trestný čin podvodu je charakteristický tím, že pachatel sebe, nebo jiného obohatí tak, že jiné osoby lstí uvede v omyl, zneužije omylu, ve kterém se jiná osoba nachází, nebo při jednání s jinou osobou zamlčí podstatné skutečnosti a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. [32]

Na základě stále rostoucího množství případů podvodného jednání v oblasti ekonomické kriminality v České republice byla novelou trestního zákona v roce 1997 základní skutková podstata trestného činu podvodu doplněna o dvě samostatná speciální ustanovení trestných činů, a to úvěrového a pojistného podvodu. Dále bych se tedy zabýval už pouze podvody pojistnými. [10]

2.2 Základní charakteristika pojistného podvodu

Podle světových statistik patří mezi pojistné podvody 14 % všech nahlášených případů, které pojišťovny obdrží, v případě automobilů a motocyklů pak zkouší na pojišťovnách vydělat až 35 % pojištěných.

V České republice od 1. ledna 2010 nabyl účinnosti nový Trestní zákon 40/2009 Sb., který mimo jiné přinesl i změny, jež se týkají skutkové podstaty pojistného podvodu.

Podle § 210 Trestního zákona o trestném činu pojistného podvodu se v prvním odstavci uvádí [32]

Kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy, či v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

V druhém odstavci § 210 Trestního zákona se uvádí, že stejně bude potrestán, kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch vyvolá nebo předstírá událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, nebo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.

Již se dostávám k první změně, která je obsažena ve třetím odstavci § 210 Trestního zákona, kde stojí, že odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo

potrestán. Tato změna už byla potřeba, neboť spousta činů byla páchána opakovaně a pachatelé dříve nebyli dostatečně potrestáni.

Čtvrtý odstavec § 210 Trestního zákona nám říká, že odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžítým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.

V pátém odstavci § 210 Trestního zákona je opět změna a to taková, že odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny, nebo spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo způsobí-li takovým činem značnou škodu.

V šestém odstavci § 210 Trestního zákona se nachází, že odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).

A konečné i nové znění sedmého odstavce § 210 Trestního zákona, kde se uvádí, že příprava je trestná.

Z toho vyplývá, že hlavní rozdíl mezi trestným činem podvodu a pojistného podvodu byl v původním znění Trestního zákona č. 140/1961 Sb., v tom, že v případě pojistného podvodu nebylo třeba, aby pachatel svým jednáním způsobil majetkovou újmu, případně sebe nebo jiného obohatil, a proto se takový úmysl nemusel povinně dokazovat ani ve vývojovém stádiu pokusu o podvod, oproti trestnému činu podvodu. Nový Trestní zákon č. 40/2009 Sb., však tento drobný nedostatek napravil a nyní je i pouhá příprava jak podvodu, tak i pojistného podvodu trestná již v tomto vývojovém stádiu plánování.

Pro představu níže uvedená tabulka obsahuje počet let odnětí svobody, hrozící pachatelům pojistných podvodů podle legislativy některých zemí střední a východní Evropy.

stát	počet roků odnětí svobody
Bělorusko	až 10 let
Bulharsko	až 8 let
Ceská republika	až 10 let
Chorvatsko	až 3 roky
Maďarsko	až 10 let
Polsko	až 5 let
Rumunsko	až 12 let
Slovensko	až 15 let
Srbsko	až 10 let
Ukrajina	až 12 let

Tabulka 1: Počet let odnětí svobody hrozící pachatelům pojistných podvodů ve vybraných zemích střední a východní Evropy

Zdroj: převzato z [38]

2.3 Vznik pojistných podvodů

Pojistné podvody můžeme rozdělit do dvou skupin. Za první pojistné podvody, kde osoba ani netuší, že pojistný podvod provádí a za druhé pojistné podvody úmyslné. [28]

Hlavní příčina vzniku pojistných podvodů spočívá ve změně způsobu života lidí, kteří jsou stále více vynalézaví a hledají způsoby jak se snadno obohatit. Páchají pak trestnou činnost a věří, že nebude odhalena, navíc v případě pojistných podvodů ani necítí přílišnou vinu ze spáchání tohoto činu. [17]

Jelikož se pojistná smlouva může týkat velkého množství různých situací, naskytá se nekonečná škála příležitostí k podvodům, a to jak během uzavírání smlouvy, tak v průběhu pojištění, respektive při eventuálním pojistném plnění.

Pojistné podvody a různé snahy jak snadno přijít k penězům jsou také hlavním důvodem, proč jsou pojišťovny nuceny zavádět do svých podmínek výluky. Je to jeden ze způsobů, jak omezit možnost vzniku pojistného podvodu. Zde však nastává problém, typickým příkladem je rozdíl mezi vandalismem a krádeží. Pokud člověk nahlásí, že mu někdo rozbil okno, jde o vandalismus, který je často ve výlukách. Když však nahlásí, že mu někdo rozbil okno, a navíc ještě něco ukradl (notebook, televizi, ale klidně i banální věc za pár stovek korun), jedná se už o krádež vloupáním, na kterou se vztahují jiné podmínky.

2.4 Charakteristika pachatelů pojistných jednání

Pachatelem pojistného podvodu může být kterýkoli z účastníků pojistné smlouvy. Z velké většiny se jedná o osoby bez vzdělání, majetku a zaměstnání, které se často stávají pouhými pěšáky velké organizované skupiny. Nutno zmínit, že většina pachatelů pojistných podvodů nevykazuje žádné poruchy osobnosti, či jiné psychologické výjimečnosti. Může jít o osoby, které se k podvodu uchýlí kvůli finančním problémům a stojí jim za to podstupovat riziko obvinění z trestného činu i pro pouhých několik tisíc korun. S takovými případy se pojišťovny setkávají bohužel stále častěji. Každým rokem navíc přibývá případů, kdy pojistné podvody páchají naopak velmi zámožní a zajištění podnikatelé. Společným znakem pak bývá využití příležitosti podvodného jednání.

Rozlišujeme pachatele externí a interní. Interní pachatelé pojistného podvodu, tedy zaměstnanci pojišťoven, mají samozřejmě výborné znalosti této problematiky a tím i jistou výhodu, dá-li se to tak nazvat. Na rozdíl od externích pachatelů jsou si také mnohem více vědomi svého chování, především toho, že ve většině případů okrádají svého zaměstnavatele. Také se navíc páchání pojistných podvodů dopouští opakovaně, dlouhodobě, a tudíž i škody způsobené interními pracovníky bývají mnohdy závažnější.

Podle odborníků však profil pachatele můžeme rozdělit do tří skupin. Za prvé na osoby, které nepracují a trestnou činností si vydělávají na živobytí, až do doby, než jsou zatčeni. Za druhé na organizované kriminální skupiny, jež se zaměřují především na pojišťovny. Zde už nejde jen o příležitostné obohacení, ale o pravidelné rafinované podvody v řádech statisíců korun. A nakonec se jedná o občany, kteří sice mají čistý trestní rejstřík a práci, ale v případě pojistné události lehce podlehnou pokušení. [26]

Ze statistik navíc vyplývá, že nejčastějším spolupachatelem pojistného podvodu je osoba likvidátora, která záměrně nesprávně a nedokonale vyhodnotí danou pojistnou událost. V důsledku toho pak dochází k neoprávněné výplatě pojistného plnění nebo k jeho nesprávnému navýšení.

2.5 Indikátory pojistných podvodů

Indikátory, tedy faktory, které nám naznačují, že pojistné události mají náznak podvodu. Existuje celá řada indikátorů, mezi ty všeobecné řadíme především: [28]

Indikátory vzniku a průběhu pojištění - sem můžeme zařadit časté změny pojistitelů, přerušení pojištění, zatajení dřívějších postihů.

Osobní identifikátory – jako je např. nahlášení škodní události a následně zrušení tohoto hlášení, pozdní placení pojistného, v některých případech dokonce i neplacení.

Dokumentační identifikátory – malé, nebo naopak až příliš velké množství stvrzenek, fotokopie dokladů, dokumentace, které pochází z různých zdrojů, ale mají stejný typ písma, stejné pravopisné chyby i rukopis.

A spousta dalších indikátorů, které se týkají přímo konkrétních typů pojistných podvodů: [17]

Z podvodů v životním pojištění bych zmínil především indikátory - pojištěný ví, že brzo zemře, avšak tuto skutečnost zatají, pojištěnému ke smrti může někdo dopomoci, pojistná smlouva je uzavřena až po smrti pojištěného.

Z podvodů v neživotním pojištění bych zmínil indikátory podvodu pro pojištění domácností a budov – příliš velké množství malých pojistných událostí, nepřesně popsány odcizené věci, pojištěný chce až moc rychlou výplatu pojistného.

Indikátory pojistných podvodů mají velký význam pro odhalování pojišťovacích podvodů kriminální policií. V tabulce 2 je pak uvedeno pár příkladů, které by nám mohly být při prošetřování pojistné události podezřelé a napovědět nám, že by se mohlo jednat o pojistný podvod.

Krátká doba od uzavření pojistné smlouvy	3
Pozdní splátka pojistného následovaná pojistnou událostí	3
Nedávná modifikace pojistné částky	3
Neexistují svědkové pojistné události	2
Pojištěný je v předčasném důchodu	1
Pojištěný nemá zaměstnání	1
Pojištěný v minulosti spáchal pojistný podvod	3
Pojistná událost byla způsobena požárem	2
Pojistná událost byla způsobena vandalem	2

Tabulka 2: Příklady podezřelých kombinací při prošetřování pojistné události

Zdroj: převzato z [39]

2.6 Pojistné podvody v životním pojištění

Pojistné podvody v životním pojištění nejsou v České republice ještě tak moc rozšířené oproti USA, kde vedou i nad pojistnými podvody motorových vozidel. [30]

V současnosti je nejvíce těch případů, kdy se lidé nejdříve dobře pojistí a pak se úmyslně sebepoškozuji, aby na pojišťovnách vymohli tučné odškodné. Kvůli pár desítkám nebo stovkám tisíc korun jsou schopni si v lepším případě zlámat ruce, nohy, v tom horším si pak třeba i amputují prsty. Lákadlem pro tyto podvodníky je skutečnost, že mohou uzavřít nesčetně pojistných smluv a následně získají plnění ze všech těchto sjednaných smluv. Nikoho by totiž dříve ani nenapadlo, že si pojištěný bude záměrně způsobovat škody na zdraví, aby se obohatil.

Ve výjimečných případech jsou známy i ty, kdy pachatel, případně pachatelé přesvědčí osobu, která je na nich třeba finančně závislá, případně má nějaké osobní problémy, aby uzavřela hned několik životních pojistných smluv s úrazovým pojištěním u různých pojišťoven a uvedla tyto osoby jako oprávněné osoby pro případ smrti. Ti platí nějaký čas pojistné, pojištěnému dávají malé finanční obnosy, cigarety, případně drogy, ale pak zinscenují jeho smrt a přijdou si na pěkné peníze. Policie však většinu těchto podvodů odhalí.

⁵ Čím větší počet bodů, tím je pravděpodobnější, že by se mohlo jednat o pojistný podvod.

2.7 Pojistné podvody v neživotním pojištění

V neživotním pojištění se můžeme setkat s pojistnými podvody při pojištění majetku, odpovědnosti za škodu, ale nejčastěji se s nimi setkáváme v souvislosti s motorovými vozidly, kterým bych i věnoval další kapitolu.

Typickým pokusem o pojistný podvod v neživotním pojištění, když pominu motorová vozidla, jde o podvody vloupání, či krádeže, kdy bývá výrazně navýšena škoda. Také narůstají případy spojené se zhářstvím. Člověku, ve většině případů podnikateli, se nevede dobře a myslí si, že jediným východiskem je zbavení se neprodaného zboží tak, že zapálí sklad, ve kterém zboží uchovává. Místo zbytečného zboží, které leží ve skladu, a které nikdo nechce, tak dostane od pojišťovny peníze, které využije lépe. U neživotního pojištění však oproti životnímu platí, že pojištěný nesmí dostat více peněz, než jaká je výše škody nebo ztráta na majetku.

2.7.1 Pojistné podvody motorových vozidel

Nejčastější pojistné podvody jsou podvody spáchané v oblasti neživotního pojištění v souvislosti s pojištěním motorových vozidel. Ať už se jedná o odcizení, vandalství, neoprávněné použití vozidla, škodu vzniklou živelnou událostí, či dopravní nehodou. Dopravní nehoda je vždy nepříjemnou záležitostí, i když jde jen o pomačkané plechy a nikoli zranění. Snad jediným pozitivem pak bývá právě ona myšlenka, že pojišťovna všechno zaplatí.

Pojištění automobilů nabývá stále většího významu a stává se významným i v oblasti řady některých odvozených trhů, jako např. trhů finančních, trhů motorových vozidel a trhů v oblasti řad opravárenských a dalších služeb. Má to za následek vzájemné ovlivňování, i když s různou odezvou a s různým zpožděním, např. trh vozidel, ať už se jedná o vozidla nová, či ojetá, má vliv na trh pojišťovacích činností, a tak je tomu i naopak. [24]

Indikátorem u pojistných podvodů motorových vozidel bývá především neúplná dokumentace o vozidle, počet najetých kilometrů, který vůbec neodpovídá stáří a stavu vozidla, nejasný způsob koupě vozidla, rozporné místo škody, nízký věk držitele vozidla, autorádio, které neodpovídá typu vozidla, dopravní nehoda, která se stala v noci na nefrekventované silnici a další. [27]

Stačilo by však dodržovat dvě základní zásady, a to vidět vozidlo při přijetí do pojištění a také důkladně ověřit veškeré údaje. Kdyby tyto dvě skutečnosti byly dodržovány, pojistných podvodů v oblasti motorových vozidel by určitě výrazně ubylo.

Kuriózní případy motorových vozidel z vyšetřování pojistných podvodů: [40], [42]

- Majitel luxusního vozu, značky BMW nezvládl zatáčku a vyletěl přímo do svahu. Řidič vyvázl z nehody na rozdíl od auta v pořádku, ale protože neměl havarijní pojistku, nehodu zaprotokolovali policisté. Tak by zřejmě skončila většina podobných případů. Tenhle měl však pokračování. Řidič nelenil, po třech měsících nechal auto pojistit a pár dnů nato s ním opět havaroval. Znovu byla příčinou rychlá jízda a také tento karambol odnesly opět plechy. Tentokrát už ale majitel vše ohlásil jako pojistnou událost. Jenže detektivové brzy odhalili pravdu, díky detailnímu porovnávání fotografií nabeřezaného automobilu. První snímky měla totiž v archivu policie, druhé pojišťovna. Jen v motoru podle nich specialisté odhalili devět zcela shodných detailních poškození a tak pod tíhou důkazů řekl majitel automobilu pravdu. Přiznal, že zatímco první nehoda se mu skutečně stala, druhá byla fingovaná. Auto totiž bylo od první nehody stále poškozené a pojišťovna pojistila stejný vůz, který však patřil známému vychytralému majiteli, stačilo jen přemontovat registrační číslo.
- Řidička renaultu nabourala na poměrně odlehlém místě do stromu, naštěstí z auta vystoupila nezraněna. Chvilí telefonovala a na to už uháněl její poničený automobil na lafetě odtahovky. Jenomže druhý den se začaly dít zvláštní věci. Zhruba o 24 hodin později totiž přivezla odtahová služba na stejné místo řidičku i stejně nabouraný renault a složila jej dokonce ke stejnému stromu. Řidička znovu někam volala. Po chvíli přijela policie a za ní jiná odtahová služba. Proč celé to divadlo? Při prvním nárazu do stromu v sobě měla řidička alkohol a dobře věděla, že z havarijního pojištění by tím pádem nedostala ani korunu. Druhý den však už byla střízlivá, a tak se s důvěrou obrátila nikoliv na svého kamaráda s lafetou, ale na policii. Po oba dva dny ji k její smůle však sledovala svědkyně, které se její počínání zdálo trochu divné.
- Jednoho dne čekalo na majitele starší škodovky nemilé překvapení. Do auta se mu vloupali zloději, ukradli autorádio a několik dalších doplňků. Ještě štěstí, že alespoň nerozbili okno, vůz si totiž otevřeli jako zkušební lapkové, tedy bez brutálního násilí. Během vyšetřování se však ukázaly zajímavá fakta, ukradené předměty se totiž zanedlouho objevily v zastavárně a ty tam dal sám poškozený řidič.
- Muž z Karlovarského kraje se několik let živil tím, že havaroval s auty. Většinou zastavoval na křižovatce, kde měl přednost zprava. Nejprve s úsměvem galantně pokynul druhému řidiči, že se této přednosti vzdává, aby tedy klidně jel, ale pak se rozjel taky. Náhradu škody s oblibou získával od pojišťovny, s níž měl uzavřené povinné ručení motorista, který jeho galantnosti uvěřil. Zpočátku nenechával nic náhodě a inscenoval havárie, ve kterých vystupoval vždy jako poškozený, pouze se svými příbuznými. Když však příbuzní došli, začal shánět za úplatu motoristy z ulice. Během několika měsíců se mu tak „nešťastnou náhodou“ stalo přes padesát nehod, které zaměstnaly likvidátory pěti pojišťoven. Krom přednosti zprava byl tento řidič také mistrem v technice, předjed' a zabrzdí, po které většinou následoval náraz do zadní části jeho vozu. Nedodržení bezpečné vzdálenosti ze strany předjetého motoristy ho opět bezpečně dovedlo k dalším penězům.

3 ANALÝZA POJISTNÝCH PODVODŮ

V této kapitole je nastíněna problematika pojistných podvodů z hlediska číselného vývoje, i když přesná čísla není možné stoprocentně zjistit, protože je jasné, že spousta pojistných podvodů nebude nikdy odhalena.

Předem je nutno zmínit, že veřejně dostupné jsou dva druhy statistik pojistných podvodů: [45]

A to statistiky orgánů činných v trestním řízení, které shromažďuje např. policie, soudy, nebo státní zastupitelství. Tyto statistiky tedy vypovídají o šetřených, obžalovaných, případně odsouzených činech podle § 250a trestního zákona.

Dalším typem statistik jsou pak případy pojistných podvodů, které šetří speciální útvary pojišťoven. Ty se vztahují ke všem odhaleným druhům podvodného jednání i v případech, kdy jsou postihovány pouze občanskoprávní cestou a nejsou postoupeny orgánům činným v trestním řízení.

3.1 Statistická analýza pojistných podvodů

Regresní analýza

Jedná se o soubor statistických metod, pomocí kterých odhadujeme hodnoty veličiny závislé proměnné na základě znalosti veličiny nezávisle proměnné. [16]

Regresní funkce

Jedná se o matematickou funkci, která co nejlépe vyjadřuje, které hodnoty závisle proměnné Y odpovídají příslušným hodnotám nezávisle proměnné X . Grafem regresní funkce je regresní křivka. [16]

Podle tvaru regresní funkce rozdělujeme různé typy regresních modelů: [20]

- lineární modely - regresní přímka, regresní parabola, regresní hyperbola, regresní logaritmická funkce a regresní rovina,
- nelineární modely, které je možné transformací upravit na lineární tvar – regresní mocninná funkce a regresní exponenciální funkce,
- nelineární modely, které se nedají jednoduše transformovat na lineární tvar.

Cíl regresní analýzy

Hlavním úkolem je přispět k poznání příčinných vztahů mezi statistickými znaky. Jedná se v podstatě o matematický popis okolností, které provázejí statistické závislosti. [16]

Regresní přímka

Je chápána jako nejjednodušší případ regresní úlohy. Regresní funkce $\eta(x)$ je vyjádřena přímkou $\eta(x) = \beta_1 + \beta_2 x$ a probíhá následovně [16]

$$E(Y|x) = \eta(x) = \beta_1 + \beta_2 x$$

Časová řada

Posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování, která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času. Pro analýzu časových řad dále slouží další charakteristiky popisu vývoje časových řad. Mezi nejzákladnější patří pak první diference. [33]

První diference

Vyjadřuje přírůstek oproti předchozí hodnotě. Počítá se podle následujícího vzorce [16]

$${}_1d_i(y) = y_i - y_{i-1}$$

Popis trendu

Když chceme analyzovat trend pomocí regresní analýzy, musí se dát analyzovaná časová řada rozložit na trendovou složku a složku šumů [16]

$$y_i = T_i + e_i$$

Pro výběr vhodného typu regresní funkce se pak rozhoduje na základě průběhu grafu časové řady. Můžeme zvolit mezi již zmiňovanou regresní přímkou, nebo třeba modifikovanou exponenciální funkcí, logistickou funkcí, konstantou aj.

V následující tabulce je zobrazen vývoj pojistných podvodů v ČR od roku 2000 až po současnost. Při statistické analýze budu vycházet z hodnot, které se nachází v této tabulce.

Rok	Počet podvodů		Počet stíhaných, vyšetřovaných		Škody (v tis. Kč)	
	Zjištěných	objasněných ⁶	Celkem	Recidivisté	celkem	zjištěno
2000	382	381	458	53	66 987	758
2001	396	390	566	69	74 105	20
2002	634	540	638	106	182 411	120
2003	617	577	822	153	121 376	345
2004	611	576	731	155	115 035	0
2005	489	452	589	118	86 205	410
2006	496	455	580	138	93 335	40
2007	582	470	502	119	74 502	75
2008	408	303	468	96	92 409	1
2009	429	283	420	89	136 614	0
2010	354	245	456	87	102 858	0

Tabulka 3: Vývoj pojistných podvodů v letech 2000 – 2010

Zdroj: převzato z [35], vlastní zpracování

Z tabulky 3 je patrné, že podíl recidivistů, tedy osob dopouštějících se opětovaného páchaní trestného činu, se celkově pohybuje okolo 19 %. Jedná se o poměrně vysoké číslo, které je způsobeno především tím, že výše trestu byla ještě donedávna poměrně nízká a pro pachatele bylo přijatelné, aby si v případě dopadení odseděl pár roků. Po propuštění z vězení se však k penězům, které ve většině případů stihl přepsat například na rodinné příslušníky, či známé, dostal velice snadno. Že si podvodníci umějí nepoctivě vydělat až miliony korun, můžeme vidět v posledních dvou sloupcích tabulky 3.

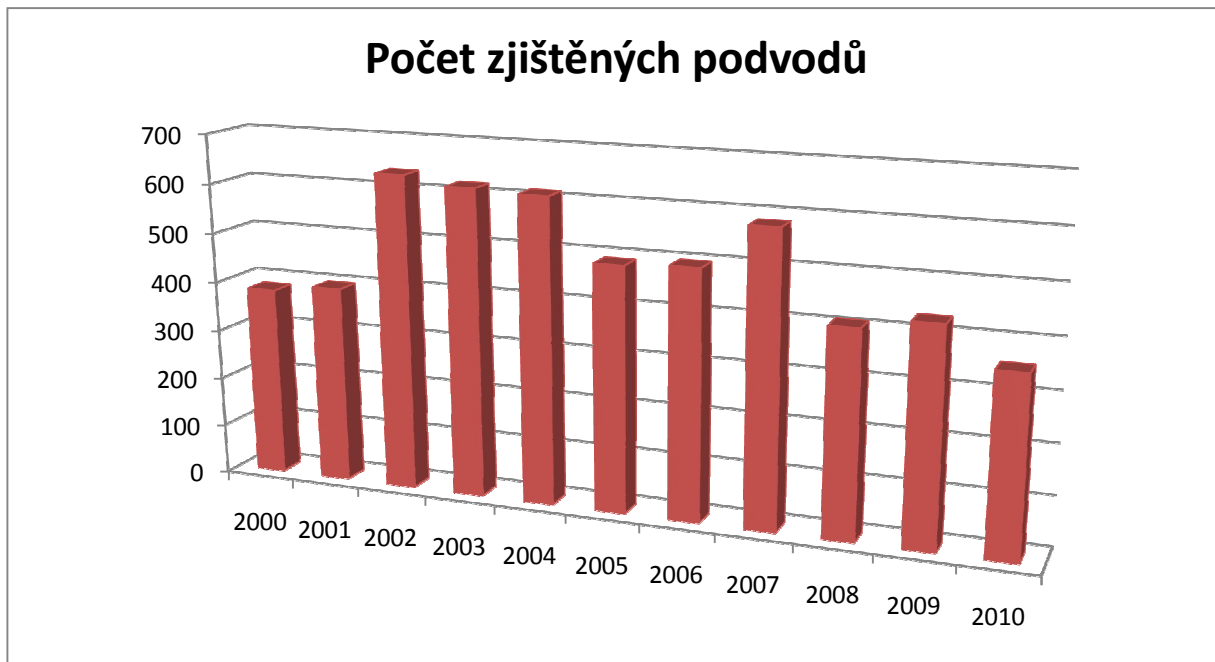
⁶ Počet objasněných případů v daném roce. Spadají tam však i případy, které se podařilo objasnit třeba i o několik let později.

Vývoj počtu zjištěných pojistných podvodů, vypočtené první diference, vyrovnání a následná prognóza jsou zobrazeny v následující tabulce, tyto hodnoty jsou pak pro přehlednost zobrazeny navíc v grafech 3, 4 a 5.

ROK	Počet zjištěných podvodů	První diference	Vyrovnání	Prognóza
2000	382	-	530,318	
2001	396	14	522,4	
2002	634	238	514,482	
2003	617	-17	506,564	
2004	611	-6	498,646	
2005	489	-122	490,728	
2006	496	7	482,81	
2007	582	86	474,892	
2008	408	-174	466,974	
2009	429	21	459,056	
2010	354	-75	451,138	
2011				443,22

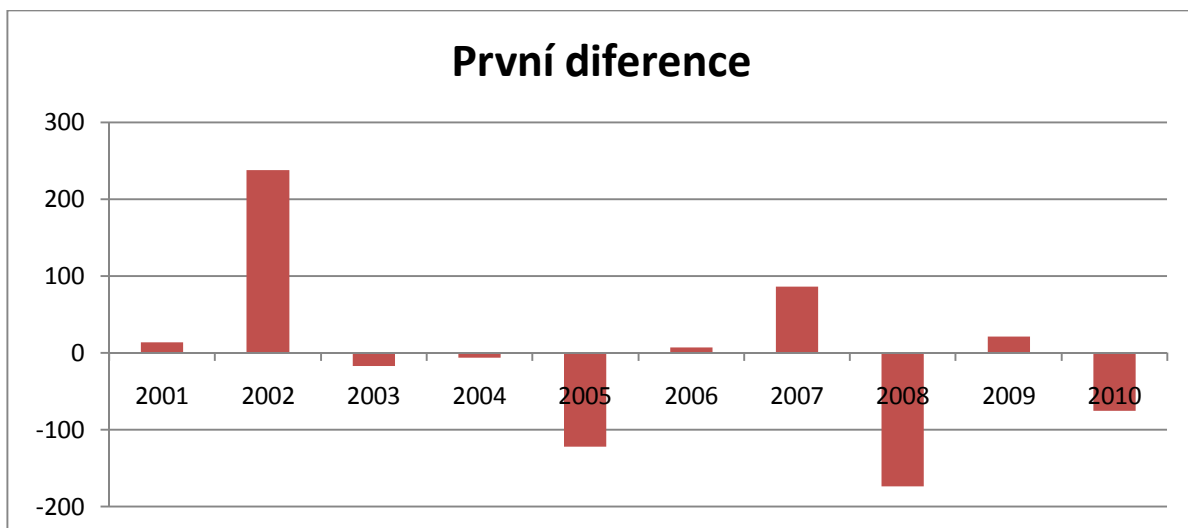
Tabulka 4: Počet zjištěných pojistných podvodů, její první diference, vyrovnání a prognóza

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 3

Graf 3: Počet zjištěných pojistných podvodů

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 4

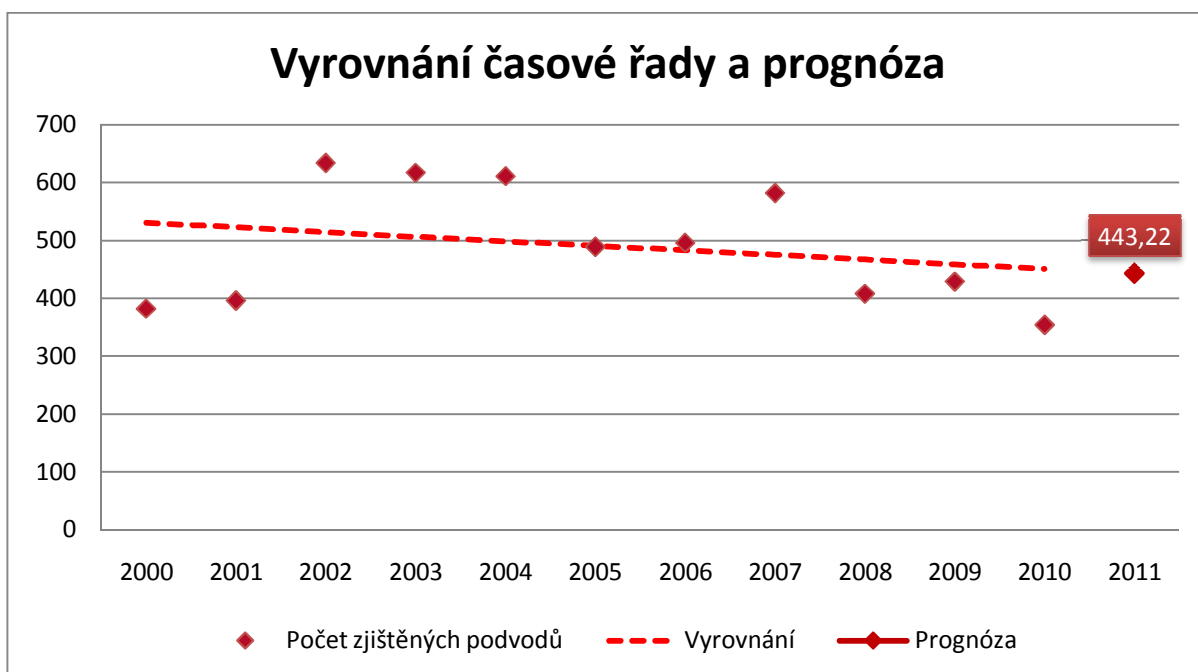

Graf 4: První diference počtu zjištěných podvodů

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 4

K vyrovnání použijí regresní přímku, jejíž koeficienty vypočteme z hodnot od roku 2000. Regresní přímka je dána rovnicí:

$$\hat{\eta}(x) = 538,236 - 7,918x$$

Graf 5: Vyrovnání časové řady regresní přímkou a prognóza počtu zjištěných podvodů

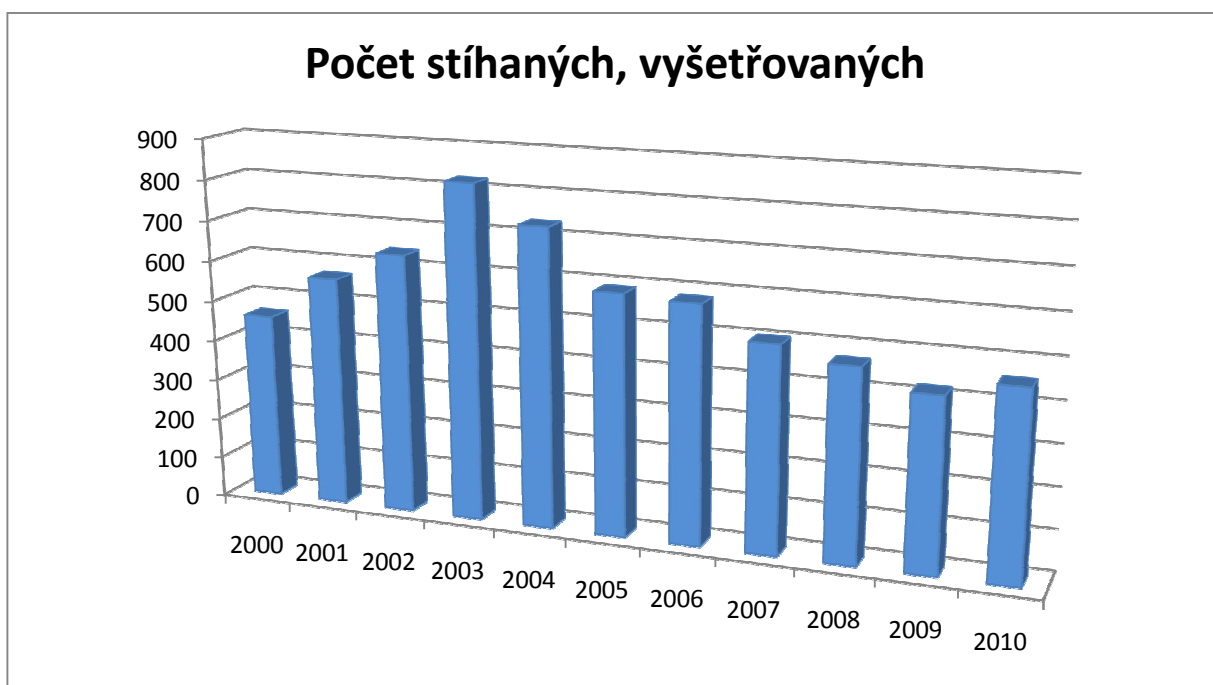
Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 4

Dále se budu zabývat počtem stíhaných, vyšetřovaných a jejich následné vypočtené první diference, vyrovnání a prognóza, jež jsou zobrazeny v tabulce 5, a tyto hodnoty jsou pak opět pro přehlednost zobrazeny v grafech 6, 7 a 8.

ROK	Počet stíhaných, vyšetřovaných	První diference	Vyrovnání	Prognóza
2000	458	-	652,5	
2001	566	108	635,273	
2002	638	72	618,046	
2003	822	184	600,819	
2004	731	-91	583,592	
2005	589	-142	566,365	
2006	580	-9	549,138	
2007	502	-78	531,911	
2008	468	-34	514,684	
2009	420	-48	497,457	
2010	456	36	480,23	
2011				463,003

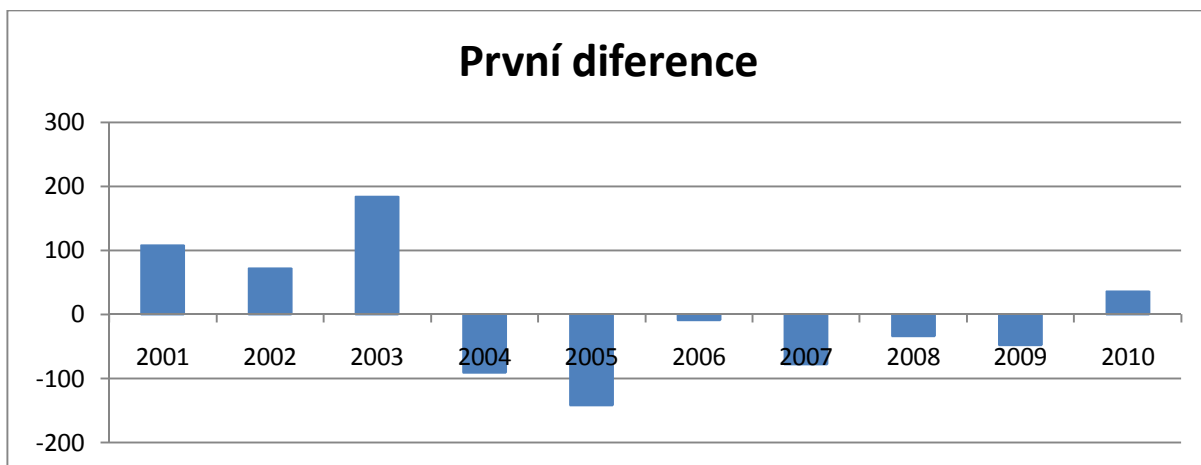
Tabulka 5: Počet stíhaných, vyšetřovaných a její první diference, vyrovnání a prognóza

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 3

Graf 6: Počet stíhaných, vyšetřovaných

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 5

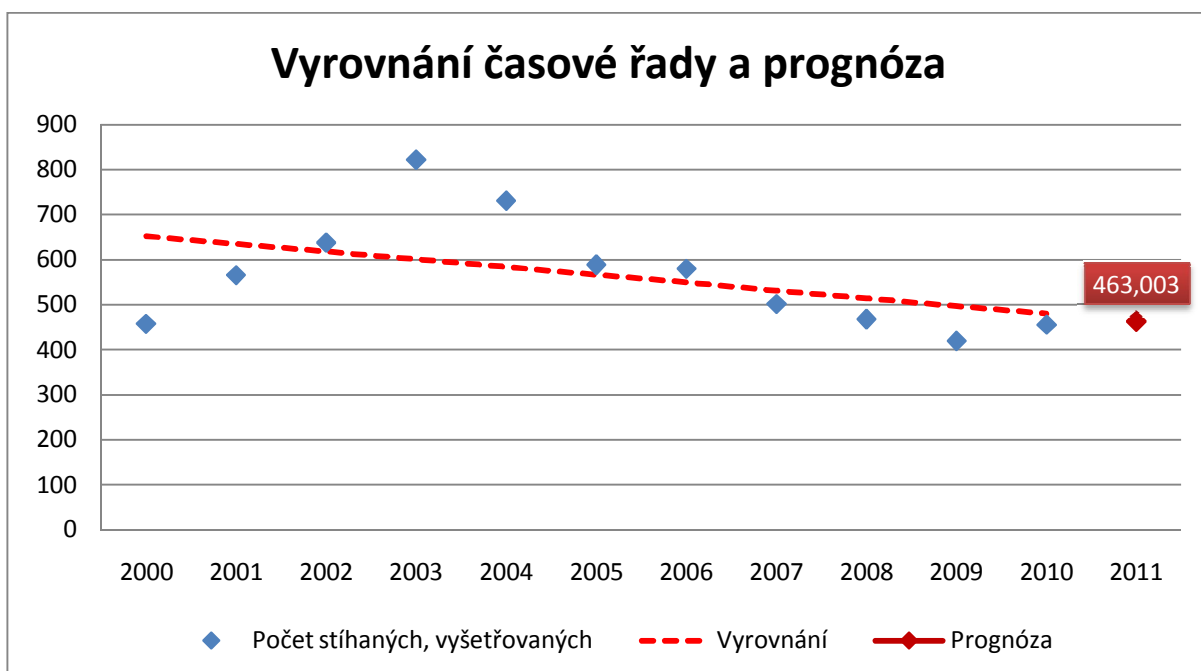

Graf 7: První diference stíhaných, vyšetřovaných

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 5

Z grafu 7 je patrné, že v posledních letech se hodnoty až tak moc neměnily a z grafu 6 vidíme, že od roku 2003 navíc dochází každoročně k poklesu, pokud tedy pomineme rok 2010. Proto k vyrovnání použijí regresní přímku, jejíž koeficienty vypočtu z hodnot od roku 2000. Regresní přímka je dána rovnicí:

$$\hat{\eta}(x) = 669,727 - 17,227x$$

Graf 8: Vyrovnání časové řady regresní přímkou a prognóza počtu stíhaných, vyšetřovaných

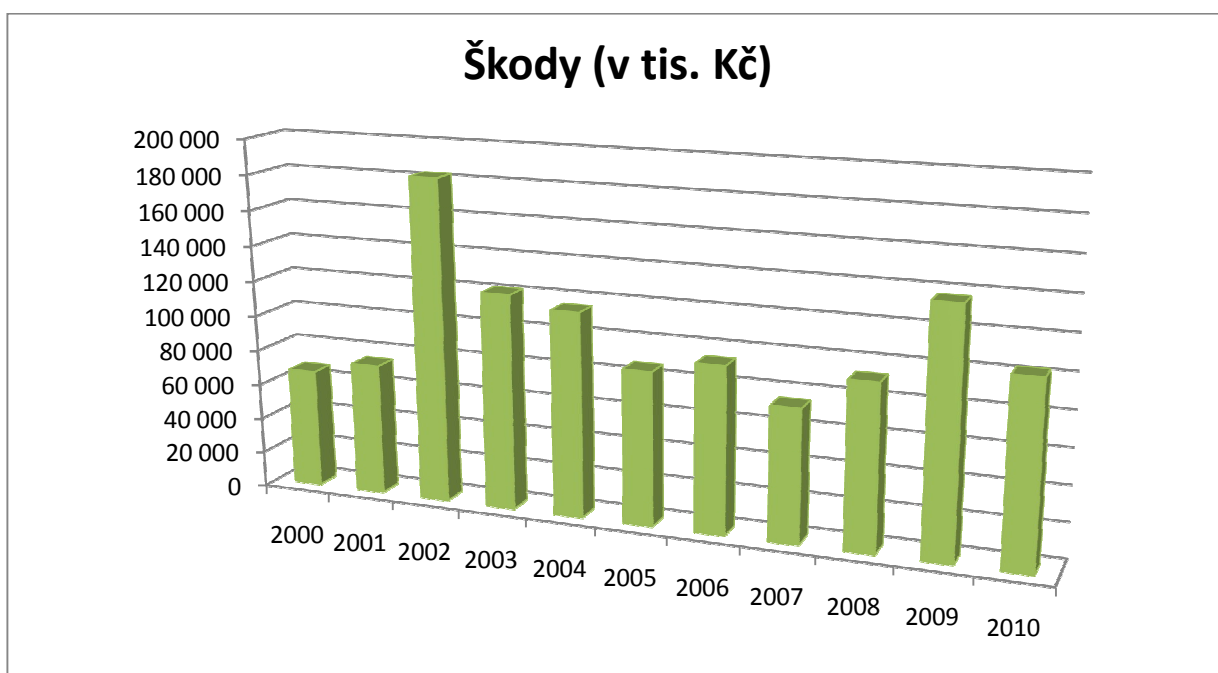
Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 5

Ještě se zmíním o škodách a následně vypočtených první diferencí, vyrovnáním a prognózou, které jsou číselně zobrazeny v následující tabulce. Tyto hodnoty opět zobrazím v grafech 9, 10 a 11.

ROK	Škody (v tis. Kč)	První diference	Vyrovnání	Prognóza
2000	66 987	-	104 167	
2001	74 105	7 118	104 167	
2002	182 411	108 306	104 167	
2003	121 376	-61 035	104 167	
2004	115 035	-6 341	104 167	
2005	86 205	-28 830	104 167	
2006	93 335	7 130	104 167	
2007	74 502	-18 833	104 167	
2008	92 409	17 907	104 167	
2009	136 614	44 205	104 167	
2010	102 858	-33 756	104 167	
2011				104 167

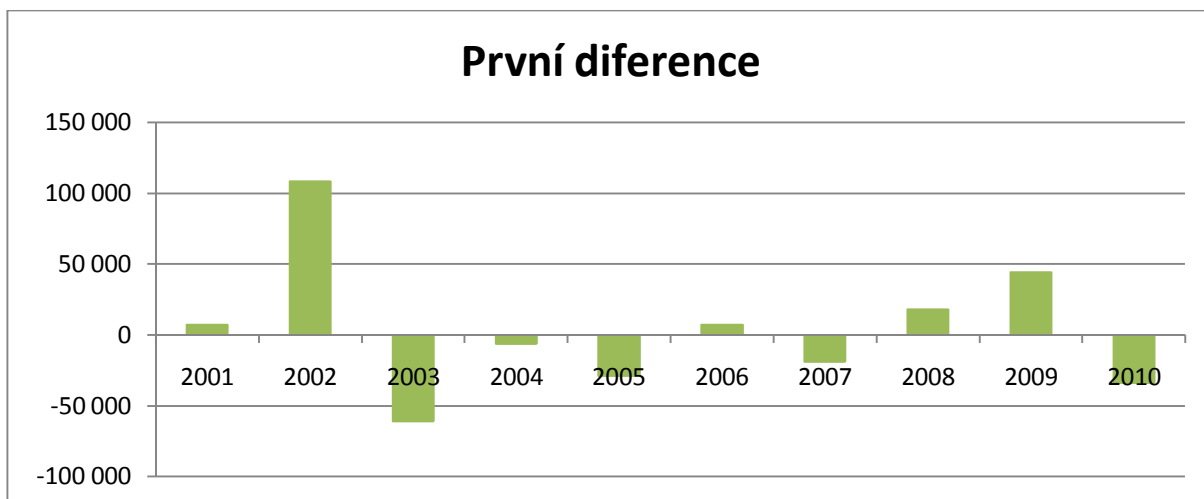
Tabulka 6: Škody (v tis. Kč) a její první diference, vyrovnání a prognóza

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 3

Graf 9: Škody (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 6

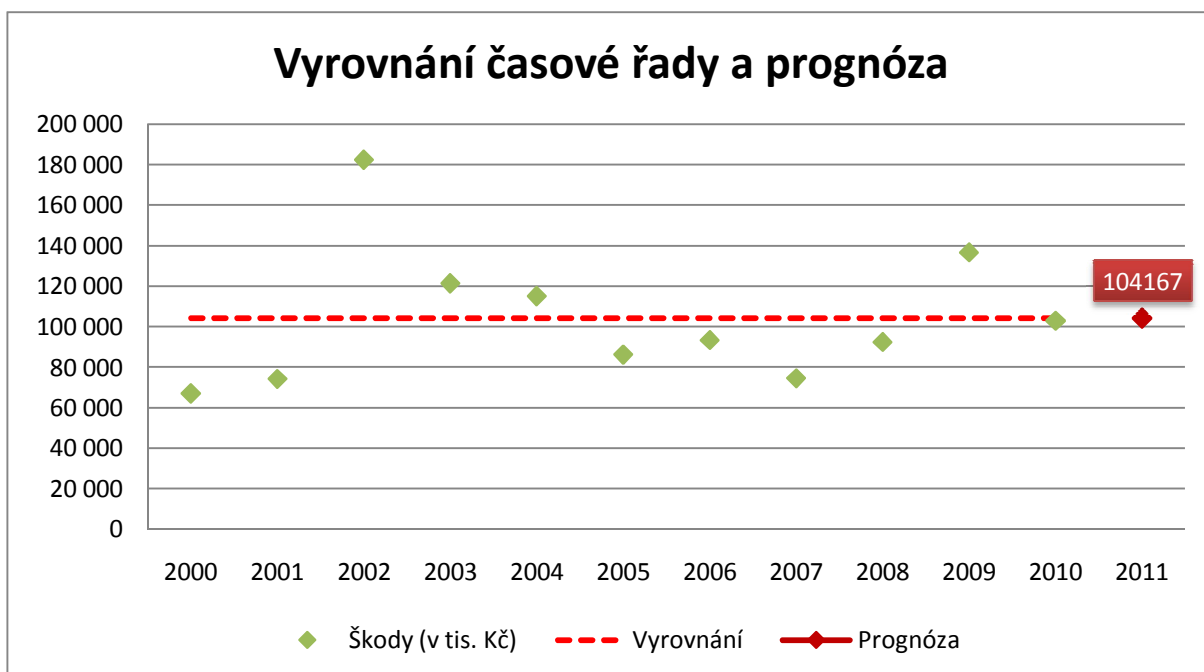
Graf 10: První diference škod

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 6

K vyrovnaní časové řady se zde jeví jako možnost využití konstanty, kterou získám jako aritmetický průměr jednotlivých hodnot od roku 2000.

$$k = 104\,167$$

Hodnota konstanty a tudíž i prognóza vývoje je pro rok 2011 tedy 104 167 a znázorněna je na následujícím grafu.

Graf 11: Vyrovnaní časové řady konstantou a prognóza škod

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 6

3.2 Analýza vybraných pojišťoven působících na českém trhu

V této podkapitole se budu zabývat hypotézou, zda existuje korelace mezi velikostí pojišťoven a výší konečných částek za odhalené pojistné podvody. Použiji Spearmanův korelační koeficient, který patří mezi neparametrické testy.

Spearmanův korelační koeficient používáme v případě, kdy při hodnocení těsnosti vztahu náhodných veličin nelze použít obyčejný korelační koeficient, např. když nejsou splněny předpoklady normality rozdělení pravděpodobností základního souboru. [20]

Testovací kritérium má tvar [20]

$$R_s = 1 - \frac{6}{n \cdot (n^2 - 1)} \cdot \sum_{i=1}^n (R_i - Q_i)^2$$

R_s - Spearmanův korelační koeficient

n – počet srovnávaných dvojic hodnot

$(R_i - Q_i)^2$ – rozdíly z pořadí hodnot proměnných X a Y vzhledem k ostatním hodnotám seřazeného výběru podle velikosti

Kritická oblast je definována jako množina těch hodnot testovacího kritéria R_s , pro které platí [20]

$$W = \{R_s : |R_s| > r_\alpha\}$$

Kritickou hranici r_α pak najdeme v tabulkách. [21]

Pojišťovna	Allianz	Česká podnikatelská pojišťovna	Česká pojišťovna	ČSOB	Generali	Kooperativa	Uniq
Konečná částka za odhalené pojistné podvody v roce 2010 (v mil. Kč)	85	27	278	40	50	134	21

Tabulka 7: Konečné částky za odhalené pojistné podvody v roce 2010 v mnou vybraných pojišťovnách

Zdroj: převzato z [41], vlastní zpracování

x_i^7	1	2	3	4	5	6	7
y_i^8	278	134	85	40	50	27	21

Tabulka 8: Testované veličiny

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 7 a grafu 2

- 1 = Česká pojišťovna
- 2 = Kooperativa
- 3 = Allianz
- 4 = ČSOB
- 5 = Generali
- 6 = Česká podnikatelská pojišťovna
- 7 = Uniqa

Jelikož x_i je již pořadí, tudíž platí $r_i = x_i$. Pořadí q_i však musíme ještě určit.

r_i	1	2	3	4	5	6	7
q_i	7	6	5	3	4	2	1
$(r_i - q_i)^2$	36	16	4	1	1	16	36

Tabulka 9: Pomocná tabulka pro konečný výpočet

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 8

$$R_s = 1 - \frac{6}{n \cdot (n^2 - 1)} \cdot \sum_{i=1}^n (R_i - Q_i)^2 = 1 - \frac{6}{336} \cdot 110 = -0,9642$$

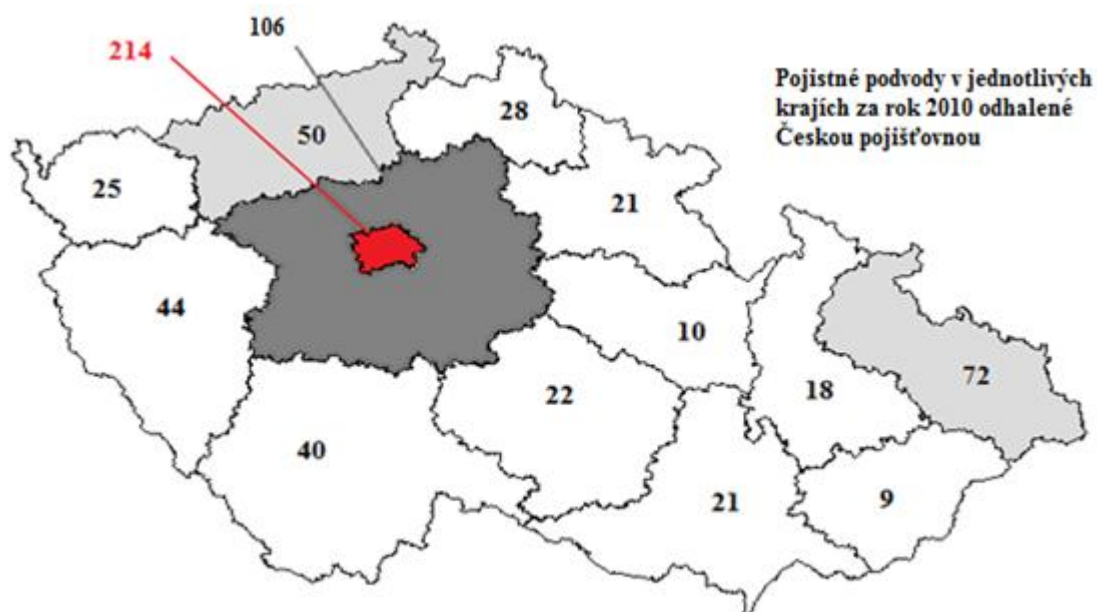
Nyní najdeme v tabulkách příslušnou kritickou hranici $r_{0,05} = 0,7450$

Protože hodnota testovacího kritéria padla do kritické oblasti $|-0,9642| > 0,7450$, můžeme říci, že mezi velikostí pojišťovny a výší konečných částek za odhalené pojistné podvody je závislost (korelace) prokázána.

⁷ Pořadí mnou vybraných pojišťoven působících na českém trhu. Jejich velikost je seřazena podle grafu 2, tedy podle velikosti jejich podílu na celkovém pojistném trhu.

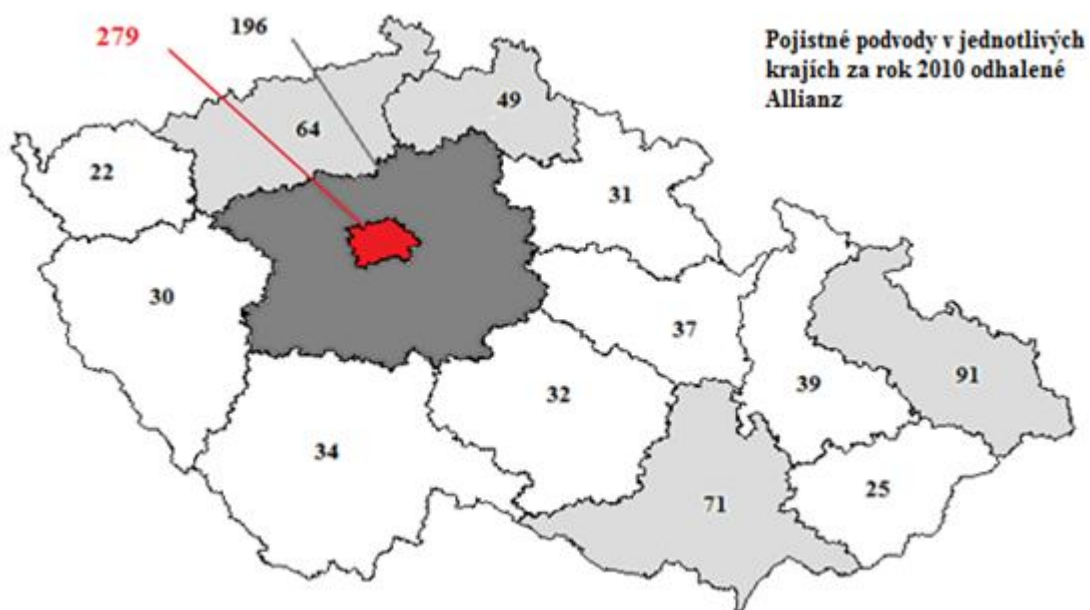
⁸ Konečná částka za odhalené pojistné podvody v mnou vybraných pojišťovnách za rok 2010.

Dále ještě nastíním problematiku pojistných podvodů dle jednotlivých krajů ČR za rok 2010. Pro srovnání jsem si vybral jedny z největších pojišťoven na českém trhu. Údaje jsou pro přehlednost zaznamenány v následujících mapách ČR.

Obrázek 5: Přehled odhalených pojistných podvodů České pojišťovny dle jednotlivých krajů ČR za rok 2010

Zdroj: převzato z [36], vlastní zpracování

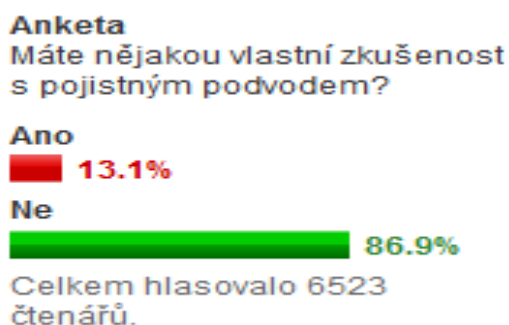
Obrázek 6: Přehled odhalených pojistných podvodů pojišťovny Allianz dle jednotlivých krajů ČR za rok 2010

Zdroj: převzato z [34], vlastní zpracování

Z obou map je patrné, že nejvíce pojistných podvodů je páčáno v Praze, což se dalo předpokládat. Alarmující je rovněž situace ve Středočeském kraji. Zatímco se však Česká pojišťovna s pojistnými podvody potýkala loni také i v Ústeckém a Ostravském kraji, Allianz vysoký počet zaznamenala navíc i v kraji Libereckém a Brněnském.

Naopak nejpocitivější klienti byli v loňském roce v kraji Zlínském a Pardubickém u České pojišťovny, a v kraji Karlovarském a Zlínském u Allianz.

Další zajímavostí je internetový průzkum uvedený dne 16. 11. 2010 na webu novinky.cz, kde hlasovalo ke dni 4. 3. 2011 něco málo přes 6 500 čtenářů. Následující obrázek tedy uvádí, že s pojistným podvodem má zkušenost zhruba 13 % respondentů, což není zrovna malé číslo.

Obrázek 7: Vlastní zkušenosti občanů s pojistnými podvody

Zdroj: převzato z [47]

3.3 Vybrané oblasti pojištění napadená pojistnými podvody

V následující tabulce je počet pojistných podvodů ve vybraných oblastech za posledních 6 let a výše prokázaných hodnot. Například za loňský rok se prošetřovalo přes 5 000 podezřelých škodných událostí, což je o 15 % víc než v roce 2009. Značný nárůst počtu podezřelých škod pak pojišťovny zaznamenaly především v oblasti pojištění osob, a to o celých 80 %. Vypovídá to o stále častějších pojistných podvodech v životním a úrazovém pojištění.

Nejfrekventovanější jsou však pojistné podvody u pojištění motorových vozidel, kdy se klienti pojišťoven snaží fingovat dopravní nehody, nebo předkládat nadhodnocené faktury za opravu vozidel, a pak žádají větší odškodnění.

Jediný pokles zaznamenaly pojišťovny v pojištění přepravy. Co se týče pojištění majetku a odpovědnosti, došlo také k výraznému navýšení, a to o celých 18 % oproti roku 2009. Můžeme to přisuzovat nepoctivcům, kteří využili především živelné události, se kterými se Česká republika loni potýkala.

Obor pojištění	Počet odhalených podvodů					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
V letech						
Pojištění vozidel	2 341	4 150	3 359	3 510	3 110	3 211
Pojištění přepravy	4	14	15	11	28	21
Pojištění majetku a odpovědnosti	506	559	654	595	817	967
Pojištění osob	480	253	520	690	523	943
Celkem	3 331	5 176	4 548	4 806	4 478	5 142

Tabulka 10: Počet odhalených pojistných podvodů ve vybraných oblastech pojištění v letech 2005 – 2010

Zdroj: převzato z [35], vlastní zpracování

Obor pojištění	Výše prokázaných hodnot (v tisících Kč)					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
V letech						
Pojištění vozidel	267 060	262 315	269 593	347 484	358 585	302 904
Pojištění přepravy	27 092	29 815	4 955	1 875	3 803	6 353
Pojištění majetku a odpovědnosti	205 744	193 944	216 617	168 375	237 868	268 517
Pojištění osob	46 094	29 918	32 803	32 919	30 672	47 213
Celkem	545 990	515 992	523 968	550 653	630 928	624 987

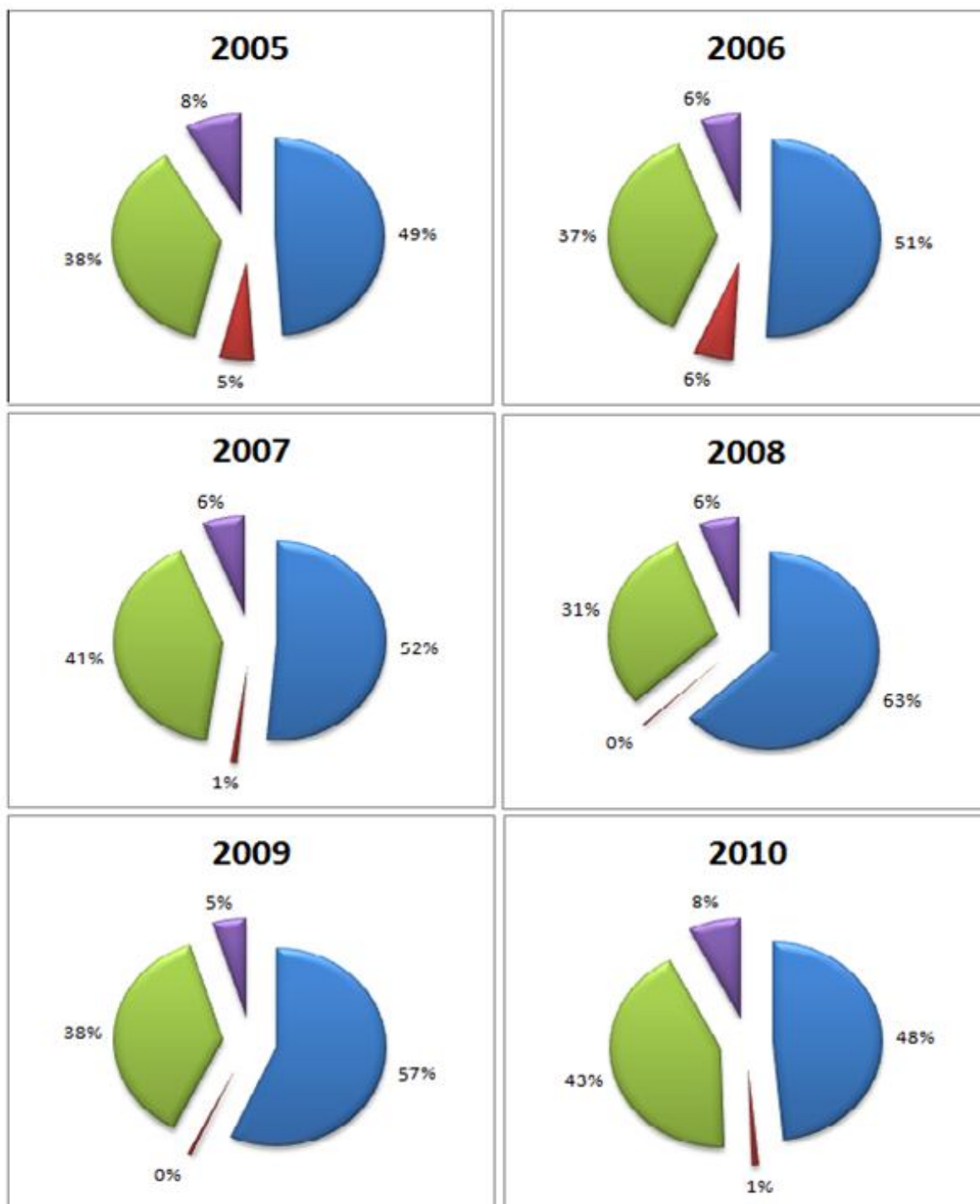
Tabulka 11: Výše prokázaných hodnot ve vybraných oblastech pojištění v letech 2005 – 2010

Zdroj: převzato z [35], vlastní zpracování

Jak je vidět na grafu 12, nejvíce škod způsobených pojistnými podvody je v souvislosti s pojištěním motorových vozidel. Nejrozšířenější jsou tyto podvody určitě proto, že se stále vzrůstající cenou motorových vozidel a cenou jejich oprav je tato oblast pro pachatele celkem zajímavá a navíc dostupná téměř pro kohokoli. K pojistným podvodům dochází téměř u všech značek vozidel, ale u značek jako VW, BMW, Audi nebo Mercedes bývá vyplácena pochopitelně vyšší částka, tudíž se tyto značky objevují ve spisech kriminalistů se souvislostí pojistného podvodu stále častěji, než ostatní. Právě tyto pojistné podvody mají často mezinárodní charakter s podílem organizovaných skupin různých gangů, a proto je také jejich společenská nebezpečnost velice vysoká. Mezinárodní pojistné podvody svým rozsahem působí pojišťovněm také největší škody.

Vyšetřovací týmy pojišťoven proto přitvrzují ve svých pátráních po pojistných podvodech páchaných s automobily. Reagují tak na rostoucí počet pojistných událostí krytých zejména z havarijního pojištění. V roce 2007 dosáhly tyto prokázané pojistné podvody výše 269 miliónů, v roce 2008 to už bylo přes 347 miliónů a v roce 2009 téměř 359 miliónů korun.

V roce 2010 pak můžeme oproti roku 2009 z tabulky 11 vidět mírný pokles, co se týče výše prokázaných hodnot u pojištění vozidel. V ostatních oblastech byl ale naopak značný nárůst, u pojištění majetku a odpovědnosti o 13 %, u pojištění osob o 54 % a u pojištění přepravy dokonce až o 67 %.

■ Pojištění vozidel
 ■ Pojištění majetku a odpovědnosti
 ■ Pojištění přepravy
 ■ Pojištění osob

Graf 12: Podíl škod pojistných podvodů v letech 2005 – 2010

Zdroj: vlastní zpracování na základě tabulky 11

4 PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ

Vzhledem ke značné škodlivosti pojistných podvodů pro celou společnost je třeba věnovat maximální pozornost jejich prevenci.

Může se zdát, že v České republice zatím pojišťovny bojují o každého klienta, pravdou však zůstává, že je to právě klient, kdo se uchází o to, uzavřít pojistnou smlouvu s renomovanou pojišťovací společností. [29]

Není možné, aby pojišťovna odhalila každý pokus o pojistný podvod, ale důležité je, aby prostor pro uskutečnění pojistného podvodu byl co nejmenší. Útvar vyšetřování agendy pojistných podvodů musí být vždy nezávislý na vedení pojišťovny.

Chceme-li aby byla preventivní opatření účinná, musíme zajistit, aby byla různorodá, neustále je vyvíjet, zdokonalovat, umět reagovat na konkrétní situace na pojistném trhu a samozřejmě být vždy o krok před těmi, kteří pojistné podvody páchají. Ale pouze toto nestačí. Aby byla prevence účinná, měli by především lidé změnit náhled na tento typ trestné činnosti. Stále totiž přetrvává představa, že pojistný podvod je celkem jednoduchý způsob jak získat peníze. Značné společenské toleranci pojistného podvodu napomáhá i fakt, že si někteří lidé pojišťovnu zaměňují za spořitelnu a částku skutečné škody někdy i mnohonásobně zvýší.

Pouze aktivní přístup k řešení této závažné problematiky dává předpoklad, že snahy nepoctivých klientů budou postupně omezovány. [25]

Každá pojišťovna si však tvoří svůj systém prevence jak předcházet a odhalovat pojistné podvody. Mezi nejlepší a osvědčené opatření, s kterými mohou pojišťovny úspěšně bojovat, patří určitě tyto:

4.1 Prevence ze strany pojišťoven

Odhalování pojistných podvodů je velice složitým procesem, kterého se účastní zejména zaměstnanci pojišťoven. Jsou to totiž především pojišťovny, kdo je tímto trestným činem postihován. Hlavní břímě odhalování pojistných podvodů je tedy především na samotných pojišťovnách. V první linii jsou likvidátoři, kteří musí každou pojistnou událost prověřit ze všech možných úhlů. Pokud zjistí nějaké nesrovnalosti, věc předávají dále, a to konkrétně zvláštnímu vyšetřovacímu oddělení, které by měla mít každá větší pojišťovna. V tomto oddělení pak pracují různí odborníci, zejména pak i bývalí pracovníci z řad policie.

- Interní pracovníci

Velmi důležitou roli hrají v tomto případě především odborně vyškolení pracovníci oddělení likvidace škodných událostí, kteří tyto události důkladně dokumentují a prošetřují tak, aby dokázali dle svých zkušeností rozpoznat jednání, které signalizuje, že by se mohlo jednat o pojistný podvod. K rozpoznání tohoto záměru slouží již zmíněné indikátory. Interní

pracovníci se tedy musí neustále seznamovat s aktuální situací na trhu, novinkami a trendy v této oblasti.

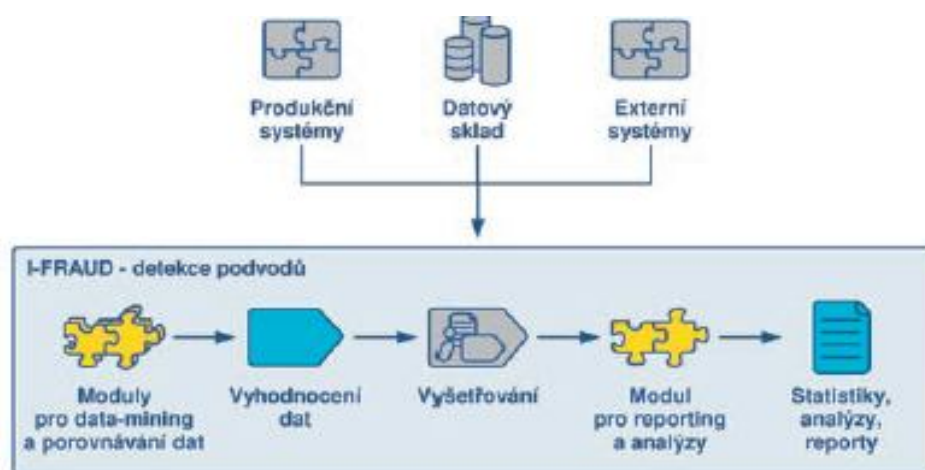
- Externí pracovníci

Pro boj s pojistnými podvody si můžeme najmout také externí subjekty. Ty se však musí zavázat mlčenlivostí, aby jim mohla pojišťovna poskytnout veškerá potřebná data a nemusela se bát jejich zneužití. Nevýhoda však spočívá v tom, že ne vždy se dá externím pracovníkům věřit a hrozba úniku dat hrozí ve většině případů. Bez pomoci externích pracovníků se ale bohužel pojišťovny neobejdou, ať už se jedná o znalecké posudky, či grafické expertízy.

4.2 Informační technologie

Zvláště moderní informační technologie účinně bojují proti pojistným podvodům, nemůže si je však dovolit každá pojišťovna. Mezi ty nejzákladnější a nejpoužívanější pak řadíme tzv. black listy⁹.

Mezi dalšími bych zmínil technologický systém pro detekci pojistných podvodů, který byl prvním systémem svého druhu v České republice. Je založen na automatickém zpracování dat o pojistných smlouvách a pojistných událostech. To znamená, že ke každé hlášené pojistné události počítače pravidelně zpracovávají stovky údajů, automaticky vyhledávají podezřelé kombinace (ukázky v tabulce 2) a označují ty pojistné události, u nichž je velká pravděpodobnost podvodu. Během několika minut tak získá pracovník pojišťovny řadu potřebných informací, které mu usnadňují práci. [46]

Obrázek 8: Proces detekce pojistného podvodu

Zdroj: Převzato z [44]

⁹ Seznamy nepoctivých klientů v elektronické podobě.

Využívání moderních informačních technologií by mělo být v dnešní době bez pochyby samozřejmostí, ale je také nutné zvážit, kolik budou pojišťovnu stát. Náklady na některé informační technologie totiž mohou přivést pojišťovnu až k bankrotu. Na druhou stranu však musí pojišťovna sama vědět, na jakých místech může a nemůže šetřit. V případě nespokojenosti zákazníků je tu totiž velká šance, že se zákazník pojistí jinde, a to tam, kde se cítí bezpečněji. Moderní technologie navíc umožňují poskládat do souvislostí i případy, které spolu na první pohled nemají nic společného.

4.3 Policie ČR

Policie ČR do boje s pojistnými podvody vstoupila dne 22. 4. 2005, kdy náměstek policejního prezidia plk. JUDr. Jaroslav Macháně z Policejního prezidia ČR a prezident České asociace pojišťoven Ing. Ladislav Bartoníček, MBA podepsali dohodu o spolupráci mezi Policií ČR a Českou asociací pojišťoven. Cílem této dohody bylo a i nadále zůstává především upravení vzájemných vztahů a efektivního spolupůsobení proti páchání trestné činnosti. [43]

Především pak v odhalování pojistných podvodů souvisejících s dopravními nehodami využívají pojišťovny také spolupráci Policie ČR. Ta jim prostřednictvím informačního systému České kanceláře pojistitelů zprostředkovává fotodokumentaci z dopravních nehod šetřených Policií ČR, včetně protokolů o šetření. Díky těmto podkladům mají pojišťovny k dispozici důležité poznatky z místa dopravní nehody, na základě kterých dokážou odhalit některé pojistné podvody.

Nelze však pominout fakt, že někteří policisté ve snaze ušetřit si práci, se těmto podvodům nevěnují zdaleka tak, jak by bylo třeba. Svým laxním postojem a neochotou spolupracovat při potírání této problematiky se pak není čemu divit, že řada osob je ochotna v této trestné činnosti pokračovat, o čemž svědčí i značný počet recidivistů. Ovšem také policisté si chtějí mnohdy přilepšit, především pak u dopravní policie jsou pojistné podvody ve stále větší oblibě. Sami policisté totiž připravují podklady, které jsou rozhodující pro posouzení plnění ze stran pojišťoven. Stačí tedy jen najít komplice, který má nejlépe drahý automobil s vysokou pojistkou, a zinscenovat dopravní nehodu. Existují ale také případy, kdy se nehoda jednoduše vyrobí jen papírově, než aby si někdo dával práci s tím ji pracně předstírat. V této oblasti je pak třeba volat po efektivnější práci Policie ČR.

4.4 Mezinárodní spolupráce

Pojišťovny stále intenzivněji spolupracují se zahraničními subjekty. Možnosti samotných pojišťoven jsou v tomto směru však značně omezené. Důležité jsou dobře fungující mezinárodní vztahy. Tato spolupráce se pak realizuje především formou vzájemné spolupráce národních, regionálních a mezinárodních sdružení pojistitelů jako je např.:

Mezinárodní asociace agentur pojistného podvodu IAIFA (International Association of Insurance Fraud Agencies), která začala svoji činnost v roce 1985 v Severní Americe. Členy organizace jsou např. pojišťovací instituce, nebo orgány činné v trestním řízení. [37]

Evropská federace národních asociací pojistitelů CEA (Comité Européen des Assurances), jež je pojišťovací a zajišťovací federace evropských zemí. Má 33 členů, mezi nimiž jsou zastoupeny všechny typy pojišťoven a zajišťoven. [35]

IAIFA má oproti CEA tu výhodu, že má mezinárodní zastoupení, tudíž více členů ze všech kontinentů, tím pádem i více informací. Ale obě organizace mají jednoznačný cíl a tím je předcházet pojistným podvodům.

4.5 Osvěta

Oproti minulosti, kdy jsme se o pojistných podvodech v médiích dovídali pouze ojediněle, je současná situace o něco lepší, také sami pojišťovny na svých webových stránkách, v různých publikacích či výročních zprávách často uvádějí různé zmínky o pojistných podvodech. V tomto ohledu je však stále problémem doposud panující společenská tolerance pojistných podvodů jako aktivit, které nepoškozují konkrétní osoby, protože jdou na vrub hospodaření pojišťoven.

4.6 Zhodnocení možných preventivních opatření

Smyslem preventivních opatření je především zabránit výskytu podvodného jednání dříve, než nastane. Pokud podvodné jednání již nastalo, tak bychom ho měli alespoň odhalit a zabránit jeho opakovanému výskytu.

Pojišťovny by se měly snažit eliminovat možnost vzniku pojistného podvodu tak, že si budou vyměňovat informace a zkušenosti s pojistnými podvody vzájemně mezi sebou, ochotně spolupracovat s ostatními sektory finančních služeb a rozvíjet také spolupráci se státními orgány činnými v trestním řízení, jako je Policie ČR, justice, ale i s mezinárodními organizacemi, které se zaměřují speciálně na pojistné podvody.

K dalším způsobům předcházení pojistných podvodů nesmí chybět samozřejmě odpovídající vzdělání pracovníků, jejich neustálé školení a pořizování nových informačních technologií, které pomohou efektivněji detekovat a šetřit pojistné podvody.

Velmi účinnou zbraní v boji s pojistnými podvody by mohla být také osvěta a rozsáhlejší medializace této problematiky tak, aby i široká veřejnost konečně pochopila, že pojistný podvod je závažný trestný čin. V neposlední řadě mi ale stále chybí dostatečná práva pro pojišťovny, aby se lépe domohly vrácení pojistného plnění od pachatele, kterému bylo neprávem vyplaceno.

ZÁVĚR

Téma analýza pojistných podvodů v České republice je sice velice zajímavé, ale zároveň velmi obtížné na zpracování, a to z důvodu velmi složitého shromažďování konkrétních informací od jednotlivých pojišťoven. Nejsou zrovna sdílné v poskytování informací o pojistných podvodech. Ale lze konstatovat, že cíle bakalářské práce bylo i tak dosaženo.

Úkolem pojistitelů by mělo být především přesvědčit veřejnost, že podvádět se nevyplácí, a tím odradit nepoctivé klienty. Stejně tak by měl být brán zřetel na poctivé zákazníky a v případě pojistných událostí je rychle a bezchybně vyřizovat. Je to sice úkol nelehký, ale každá pojišťovna by k jeho naplnění měla směřovat.

Tresty u pojistných podvodů nejsou zrovna malé. Když je způsobena pojistným podvodem větší škoda, může jít o 1 až 5 let, v případě organizované skupiny to může být 2 až 8 let, a když je způsobena pojistným podvodem škoda velkého rozsahu, může jít dokonce o 5 až 10 let odnětí svobody. Proto je důležité při nahlášení pojistné události nelhat a nevymýšlet si, sdělovat pojišťovně skutečný průběh pojistné události, skutečný rozsah škod a především se chovat jako vzorný občan a nepáchat pojistné podvody.

Boj proti pojistným podvodům je a nadále bude velikým problémem, se kterým se pojišťovny budou muset potýkat. Pojišťovny by proto měly při boji s pojistným podvodem používat různé metody, především dostatečně školit zaměstnance a mít vhodné softwarové vybavení. Pojistitelé by navíc měli stále nacházet nové způsoby jak předcházet pojistným podvodům, a tím chránit poctivé zákazníky a především sami sebe, což je nepochybně žádoucí. I se stále rostoucím počtem pojistných podvodů je však dost možností, jak tuto problematiku eliminovat. Teď už je jen potřeba tato opatření i nadále prohlubovat, rozvíjet a být vždy napřed před možnými pachateli.

Na závěr nutno sdělit, že nelze předpokládat, že by kdy mohlo dojít k úplné eliminaci pojistných podvodů, protože se podvádělo, podvádí se a podvádět se bohužel bude i nadále.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] ČAPKOVÁ, D. *Jak pojistit firmu*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2000. 107 s. ISBN 80-7226-337-4.
- [2] ČAPKOVÁ, D.; ČEJKOVÁ, V.; ŠEDOVIČOVÁ, J. *Pojišťovnictví*. 1. vyd. Brno: MU, 2001. 177 s. ISBN 80-210-2574-3.
- [3] ČEJKOVÁ, V. *Pojistný trh*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002. 119 s. ISBN 80-247-0137-5.
- [4] ČEJKOVÁ, V., a kol. *Pojišťovnictví*. 1. dopl. vyd. Brno: MU, 1999. 179 s. ISBN 80-210-1637-X.
- [5] ČEJKOVÁ, V.; MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojišťovnictví*. 1. vyd. Brno: Vysoké učení technické, 2003. 133 s. ISBN 80-214-2404-4.
- [6] ČEJKOVÁ, V.; NEČAS, S. *Pojistná ekonomika*. 1. vyd. BRNO: MU, 2003. 145 s. ISBN 80-210-3288-X.
- [7] ČEJKOVÁ, V.; NEČAS, S. *Pojišťovnictví*. Brno: MU, 2006. 129 s. ISBN 8021039906.
- [8] ČEJKOVÁ, V.; ŘEZÁČ, F.; ZUZAŇÁK, A. *Pojištění pro podnikatele*. Břeclav: Moraviapress, 1998. 212 s. ISBN 80-86181-13-8.
- [9] ČERNOHORSKÝ, J. *Základy financí*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009. 181 s. ISBN 978-80-7395-203-7.
- [10] ČÍRTKOVÁ, L.; FIALKA, M.; HÝSEK, A.; JELEŇ, E.; KLOUBEK, M.; RACKOVÁ, E. *Podvody, zpronevěry, machinace*. Praha: Armex publishing s.r.o., 2005. 38 s. ISBN 80-86795-12-8.
- [11] DAŇHEL, J. *Kapitoly z pojistné teorie*. 1. vyd. Praha: VŠE, 2002. 139 s. ISBN 80-2450-306-9.
- [12] DAŇHEL, J. *Pojistná teorie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006. 338 s. ISBN 80-86946-00-2.
- [13] DUCHÁČKOVÁ, E. *Pojišťovnictví a pojištění*. 1. vyd. Praha: VŠE, 2000. 118 s. ISBN 80-245-0023-X.
- [14] DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přeprac. vyd., Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.
- [15] DUCHÁČKOVÁ, E. *Teorie pojistných trhů*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.
- [16] HINDLS, R.; HRONOVÁ, S.; SSEGER, J. *Statistika pro ekonomy*. 5. vyd. Praha: Professional Publishing, 2004. 415 s. ISBN 80-86419-59-2.
- [17] CHMELÍK, J.; PORADA, V.; PRŠAL, V. *Pojistné podvody*. 1. vyd. Praha: Policie ČR, 2000.
- [18] KOLEKTIV AUTORŮ. *Vybrané kapitoly z pojišťovnictví*. 1. Vyd. Praha: Česká asociace pojišťoven, 1996. 176.s.

- [19] KOLEKTIV AUTORŮ. *Slovník bankovníctví, pojišťovnictví a kapitálových trhů*. 1. vyd. Public History, 1998. 328 s. ISBN 80-902193-2-2.
- [20] KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. 2. vyd. Bratislava: Statis, 2004. 249 s. ISBN 80-85659-37-9.
- [21] KUBANOVÁ, J.; LINDA, B. *Kritické hodnoty a kvantily vybraných rozdělení pravděpodobností*. 2. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009. 53 s. ISBN 978-80-7395-222-8.
- [22] MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojištění podnikatelských subjektů*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2007. 236 s. ISBN 978-80-87071-08-3.
- [23] ŠÁMAL, P.; PÚRY, F.; RIZMAN, S. *Trestní zákon: komentář*. 5. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 1582 s. ISBN 80-7179-624-7.
- [24] WALTER, J. *Základy pojišťovnictví*. Praha: VŠE, 1994. 97 s. ISBN 80-7079-305-8.

Odborné časopisy

- [25] ČERMÁK, A. Problematika boje s pojistným podvodem v podmínkách pojišťoven. *Pojistný obzor*, 2000. č. 10.
- [26] KOTRBATÁ, J. Pojistný podvod – významný prvek provozního rizika pojišťoven. *Pojistný obzor*, 2006. č. 11.
- [27] PORADA, V.; PRŠAL, V. Podvody v souvislosti se silničními dopravními nehodami. *Pojistný obzor*, 2002. č. 8.
- [28] PORADA, V.; PRŠAL, V. Vyšetřování trestného činu pojistného podvodu. *Pojistné rozpravy*, 2008. č. 10.
- [29] RŮŽEK, J. Jak předcházet podvodům v pojišťovnictví? *Pojistný obzor*, 2005. č. 9.
- [30] TROJANOVÁ, E. Pojistné podvody neznají hranice. *Pojistný obzor*, 2006. č. 11.

Legislativa

- [31] Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů
- [32] Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Přednáška

- [33] Časové řady – přednáška, doc. PaedDr. Jana Kubanová, CSc., 11. 4. 2010.

Internetové zdroje

[34] www.allianz.cz

[35] www.cap.cz

[36] www.ceskapojistovna.cz

[37] <http://www.iaifa.org/>

[38] www.mesec.cz

[39] Data mining v praxi [online]. 2007 [cit. 2010-09-09]. Dostupný z WWW: <http://www.spss.sk/files/marketing/itsystems_022007.pdf>.

[40] Kuriózní případy z vyšetřování pojistných podvodů [online]. 2009 [cit. 2010-08-15]. Dostupný z WWW: <<http://tn.nova.cz/magazin/auta/bezpecnost-a-zakony/nejcastejsi-pojistne-podvody-kuriozni-pripady.html>>.

[41] Nová pojistná finta [online]. 2011 [cit. 2011-02-10]. Dostupný z WWW: <http://finance.idnes.cz/nova-pojistna-finta-zneuziva-zivotni-pojisteni-frci-ale-i-podvody-s-auty-1lj-/poj.asp?c=A110120_101146_poj_sov>.

[42] Pojistný podvod majitele luxusního BMW [online]. 2009 [cit. 2010-09-01]. Dostupný z WWW: <http://plzensky.denik.cz/zpravy_region/pojistny-podvod-majiteli-luxusniho-bmw-nevysel.html>.

[43] Policie ČR v boji proti pojistným podvodům [online]. 2005 [cit. 2010-09-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.skvara.cz/skvara-financniporadenstvi/pojisteni/cap-a-policie~.html>>.

[44] Proces detekce pojistného podvodu [online]. 2005 [cit. 2010-09-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.unicornsyste.ms.eu/cz/reseni/attachments/I-FRAUD.pdf>>.

[45] Rozhovor na téma pojistné podvody [online]. 2007 [cit. 2010-09-14]. Dostupný z WWW: <http://rakovnický.denik.cz/zpravy_region/rozhovor_na_tema_pojistnych_po.html>.

[46] Technologický systém pro detekci pojistných podvodů [online]. 2010 [cit. 2010-09-06]. Dostupný z WWW: <<http://finexpert.e15.cz/default.aspx?section=3&server=1&article=5772>>.

[47] Z pojistných podvodů se stává národní sport [online]. 2010 [cit. 2011-02-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.novinky.cz/finance/216937-z-pojistnych-podvodu-se-v-cesku-stava-narodni-sport.html>>.

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1: Vývoj počtu pojišťoven v České republice v letech 1990 – 2010</i>	11
<i>Graf 2: Podíl pojišťoven na celkovém pojistném trhu v České republice za rok 2010</i>	13
<i>Graf 3: Počet zjištěných pojistných podvodů</i>	34
<i>Graf 4: První diference počtu zjištěných podvodů</i>	35
<i>Graf 5: Vyrovnání časové řady regresní přímkou a prognóza počtu zjištěných podvodů</i>	35
<i>Graf 6: Počet stíhaných, vyšetřovaných</i>	36
<i>Graf 7: První diference stíhaných, vyšetřovaných</i>	37
<i>Graf 8: Vyrovnání časové řady regresní přímkou a prognóza počtu stíhaných, vyšetřovaných</i>	37
<i>Graf 9: Škody (v tis. Kč)</i>	38
<i>Graf 10: První diference škod</i>	39
<i>Graf 11: Vyrovnání časové řady konstantou a prognóza škod</i>	39
<i>Graf 12: Podíl škod pojistných podvodů v letech 2005 – 2010</i>	45

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Vztah smluvního povinného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (povinné ručení) a smluvního dobrovolného pojištění motorových vozidel (havarijní pojištění)</i>	17
<i>Obrázek 2: Zpracování pojistné události</i>	21
<i>Obrázek 3: Členění rizika podle velikosti</i>	22
<i>Obrázek 4: Vztah základních subjektů pojištění</i>	23
<i>Obrázek 5: Přehled odhalených pojistných podvodů České pojišťovny dle jednotlivých krajů ČR za rok 2010</i>	42
<i>Obrázek 6: Přehled odhalených pojistných podvodů pojišťovny Allianz dle jednotlivých krajů ČR za rok 2010</i>	42
<i>Obrázek 7: Vlastní zkušenosti občanů s pojistnými podvody</i>	43
<i>Obrázek 8: Proces detekce pojistného podvodu</i>	47

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Počet let odněti svobody hrozící pachatelům pojistných podvodů ve vybraných zemích střední a východní Evropy .....</i>	<i>25</i>
<i>Tabulka 2: Příklady podezřelých kombinací při prošetřování pojistné události .....</i>	<i>28</i>
<i>Tabulka 3: Vývoj pojistných podvodů v letech 2000 – 2010 .....</i>	<i>33</i>
<i>Tabulka 4: Počet zjištěných pojistných podvodů, její první diference, vyrovnání a prognóza</i>	<i>34</i>
<i>Tabulka 5: Počet stíhaných, vyšetřovaných a její první diference, vyrovnání a prognóza .....</i>	<i>36</i>
<i>Tabulka 6: Škody (v tis. Kč) a její první diference, vyrovnání a prognóza .....</i>	<i>38</i>
<i>Tabulka 7: Konečné částky za odhalené pojistné podvody v roce 2010 v mnou vybraných pojišťovnách .....</i>	<i>40</i>
<i>Tabulka 8: Testované veličiny .....</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 9: Pomocná tabulka pro konečný výpočet .....</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 10: Počet odhalených pojistných podvodů ve vybraných oblastech pojištění v letech 2005 – 2010 .....</i>	<i>44</i>
<i>Tabulka 11: Výše prokázaných hodnot ve vybraných oblastech pojištění v letech 2005 – 2010 .....</i>	<i>44</i>